

2022. január-február

due talkozó

válogatás a legjobb diáklapokból

TELEFONGYILKOS
TÖLTŐK

ÚJÉVI KONCERT
HAUBER ZSOLTTAL

A BITCOIN NYOMÁBAN:
KRIPTOESZKÖZÖK

RONGALAS VAGY
MŰVÉSZET?

KEMÉNY ZSÓFI

Egy sorozatot szeretne írni

> > > > > > > > > > > >
> **Piacképes tudás** >
> > > > > > > > > > > >
> **Biztos karrier** > >
> > > > > > > > > > > >
>
>

AZ IT A JÖVŐBÉ

>
> > > > > > > > > > > >
Tanulj tovább > > > >
> > **IT szakon** > > > >
>
:-P

programozdajovod.hu

PROGRAMOZD
A JÖVŐD!

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFETETÉS A JÖVŐBE

Új év, nem új én

Mivel január elején nincs DUE Tallózó, mert ki akarna decemberben a sok ünnep között cikket írni, így most jut először eszembe, hogy milyen keveset hallottam az újról fogadalmakról idén. Összesen egyvalaki volt az, aki kérdezte, hogy én megfogadtam-e bármit, merthogy ő igen. Senki más, és nem hinném, hogy csak engem akarnának kihagyni ebből az egészről. De még csak a közösségi médiában se nagyon beszéltek róla, nincsenek erről vicces képek vagy videók se. Én a fogadás és elhatározás nélküli közhangulatnak megfelelően január 3-án, az iskola első napján elaludtam, és egyből egy órát késtem, éppen úgy, mint korábban. Most február van, és a helyzet változatlan.

Tehát tényleg ugyanazok az emberek maradtunk, hiába telik el egy év közben, nem egy nap alatt, hanem 365 nap alatt változunk – ha változunk.

Persze ennek lehet jó oldala is: ha minden marad a régi, akkor az ehavi DUE Tallózó is érdekes és jó íráskészlet, amin sokat dolgoztak az újságírók. A Pont Te rovat két nagyon különleges művészlányt mutat be, de a címlapon szereplő Kemény Zsófiával készült interjút is érdemes elolvasni a sok más írás mellett.

(Velek Domonkos)

TÖBB, MINT ALÁÍRÁS

MIÓTA VAGY DUE-TAG?

2019 óta

MIKOR VOLT AZ ELSŐ TÁBOROD?

2021-ben

MIÓTA ÍRSZ A DUE TALLÓZÓBA, MELYEN ROVATOKBA ÍRSZ, ÍRTÁL?

2021 szeptember óta. Több rovatba is írtam, pl. Zoom, Pénzügyes, Kultúra.

MIT TANULSZ?

A Kodolányi János Egyetem harmadéves hallgatója vagyok, közösségszervező,

illetve kommunikáció és médiatudomány szakon.

MIVEL FOGLALKOZOL A DUE TALLÓZÓ MELLETT?

Írok cikkeket több helyre is, a szakdolgozatomat írom, illetve önfeljesztem magamat.

EGY INSTANT TRÜKK, AMIVEL BOLDOGGA LEHET TENNI?

Egy hétköznapi jó tett bármikor feldobja a hangulatomat.

MIT CSINÁLTÁL MOSTANÁBAN?

Vizsgaidőszakom van most az egyetemen, így a vizsgáimra készültem.

HOGY KÉPZELED EL MAGADAT ÖT ÉV MŰLVA?

Szeretnék a tanulmányaimnak megfelelően elhelyezkedni a munka világában.

MIT SZERETNÉL MÉG MINDENKÉPP KIPROBÁLNI?

Gyermekkorom óta szeretnék elmenni egyszer szafarizni valahol Afrikán belül.

Németh Máté

due
a diákújságíró egyesület

Részletes pályázati kiírás, feltételek, tudnivalók:
www.due.hu

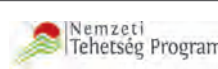
A DUE MÉDIAHÁLÓZAT IDÉN IS MEGHIRDETI TEHETSÉGGUTATÓ DIÁKMÉDIA PÁLYÁZATÁT!

Várjuk a pályamunkákat
2022. március 15-ig
a www.due.hu oldalon,
kizárólag elektronikusan!

Tárgyneremények
és médiaképzési
hozzájárulások
2 millió forint
összértékben!

IMPRESSZUM • DUE Tallózó – Válogatás az ország diáklapjaiból

A DUE Médiahálózat és a DUE Médiaügynökség havilapja • 2022. január-február, XXIV. évfolyam 1-2. szám • Lapmenedzser: Zala Orsolya • Főszerkesztő: Velek Domonkos • Rovatvezetők: Erdős Lilla - Zoom, Bihari Bernadett Luca - Klimavédő • Január-februári szerzőink: Andrákovich Fanni, Bálint Boglárka, Bodor Julcsi, Hegyi Vivi, Horváth Ádám, Lovász Evelin, Millet Anikó, Németh Fruzi, Németh Máté, Panulín Boglárka, Szabó Dzseni, Tóth Katinka, Vörös Rebecka F. • Kiadja a DUE Produceri Iroda Kft. és a Diák- és Ifjúsági Újságírók Országos Egyesülete • Levelezési cím: 1583 Budapest, Pf. 14. • Telefon/fax: +36 1 222 8213 • Hirdetésfelvétel: DUE Médiaügynökség, 1148 Budapest, Őrs vezér tere 11. • Tel.: +36 1 220 5844 • E-mail: due@due.hu • Honlap: www.due.hu • A DUE Tallózó olvasható az interneten is: www.duetallozo.hu

A tehetséges diákújságírókat és a DUE Tallózót a Nemzeti Tehetség Program, a Miniszterelnökség, és az Emberi Erőforrás Támogatáskezelő támogatja.

Nyomdai előkészítés: ArtCentrum • Nyomda: Pauer Nyomda • Nyilvántartási szám: 3.4.1/891/1999 • ISSN 1585-5201 • Megjelenik évente nyolcszor. • A lapot a DUE Médiaügynökség terjeszti ingyenesen a DUE Rádió Országos Iskolarádió Hálózatának 350 iskolájában, és további 500 oktatási intézményben. • A DUE Médiahálózat a diáklapot beküldő szerkesztőségek automatikusan hozzájárulnak az utánközléshez, a cikkek rövidítéshez, stilizálásához. • Az iskolaiújságokból átvett publikációk tartalmáért a DUE Tallózó nem vállal felelősséget.

MATESZ
print-audit
Kiadványunk példányszámát
a Matesz hitelesíti
auditált adatok, hiteles média
<http://www.matesz.hu>

Gazdagok a szegényekért

A 21. SZÁZADNAK IS AZ EGYIK ALAPVETŐ ÉS GLOBÁLIS PROBLÉMÁJA A SZEGÉNYSÉG. A VILÁG ORSZÁGAI SEGÉLYEKSEL ÉS KÖLCSÖNÖK FOLYÓSÍTÁSÁVAL IGYEKNEK FELZÁRKÓZTATNI A SZEGÉNYEBB TERÜLETEKET. DE MINDEN ESETBEN A KORMÁNYOK FELADATA A TÁMOGATÁS VAGY A TEHETŐSEBB MAGÁNEMBEREK IS BEKAPCSOLÓDhatnak A FOLYAMATBA?

MIT NEVEZÜNK HARMADIK VILÁGNAK?

A harmadik világ kifejezést 1952-ben alkotta meg Alfred Sauvy demográfus. A fogalom azokat az országokat takarja, melyek a hidegháború idején sem a nyugati hatalmakkal, sem a keleti blokkal nem kötöttek szövetséget.

Napjainkban az eredetnél tágabb értelemben véve értjük a harmadik világot, így minden olyan ország beletartozik, melynek lakosságának életszínvonala alacsony és fejlettsége elmaradott.

AZ ELMARADOTT TERÜLETEK PROBLÉMÁI

Az elmaradott területeken népességrobbanás figyelhető meg. A lakosság iskolázottsága csekély, jelentős az analfabétizmus. Gyakori az éhezés, és helyenként nincs megfelelő ivóvízhálózat sem. A rossz körülmények miatt, bár a születések száma magas, a várható élettartam igencsak alacsony. A nem megfelelő higiéniai viszonyok miatt a betegségek és fertőzések nincsenek megfelelően kezelve és megfékezve. Mindez a felvilágosítás és tájékoztatás hiányában nem meglepő.

Ezen országok gazdasága általában duális, vagyis a világpiacra termelő szektor jellemzően egy-egy termékre épül, ilyen például az olaj. Emellett a politikai helyzet is gyakran bizonytalan.

GAZDAGOK A SZEGÉNYEKÉRT

A tehetősebb országok kormányai igyekeznek támogatni az elmaradott országokat segélyekkel és kölcsönökkel, ám minden országnak megvannak a maga nehézségei, saját megoldandó problémái, szükséges fejlesztései is. A probléma megoldási körének bővítését jelentené a tehetősek nyújtotta támogatás. A felső tízezer bankszámláján lévő összeg ugyanis gyakran meghaladja némelyik ország teljes vagyonát. Egy 2021-ben készült lista alapján a világ huszonöt leggazdagabb emberének vagyona 2065 milliárd dollár, és sokuktól nem idegen a jótékonykodás és adakozás. Iskolákat, különböző szociális célokat, a klímaváltozás elleni harcot és a szegénység felszámolására tett törekvéseket is támogatják.

Warren Buffett barátjával, Bill Gates-el 2010-ben elindították a The Giving Pledge-et, ami kifejezetten a milliárdosokat kéri fel arra, hogy vagyonuk felét jótékonyági célokra fordítsák.

A szegénység felszámolásához és az elmaradott régiók felzárkóztatásához befektetett pénz elengedhetetlen és rövid távon nem megtérülő folyamat, ám hosszú távon kifizetődő. Az egészségügy, az oktatás és a felvilágosítás vagyoni alapot igényel, nem csak az épületek és a technika, hanem a szakemberek fizetésének szempontjából is. A jótékonyági alapon megteremtett összeg, mely a magánemberektől származik,

sokkal hatékonyabb, mint a hitel vagy egy másik országtól kapott támogatás, mely kedvezőtlen megkötésekkel is járhat, ami további nehézségeket okozhat és a helyzet javulásához nem feltétlenül járul hozzá.

(Vörös Rebeca F.)

ORSZÁGOK ORSZÁGOKÉRT, EMBEREK EMBEREKÉRT MI A VILÁGSZEGÉNYSÉG FELSZÁMOLÁSÁNAK ESZKÖZE?

BELEGONDOLTÁL MÁR ABBA, VAJON MILYEN LEHET AZ ÉLET MÁSHOL? HA TÉNYLEGESEN ELGONDOLKOZUNK EZEN A KÉRDÉSEN, AKKOR FELISMERHETJÜK, HOGY NEM MINDENKI ÉL OLYAN JÓLÉTBEN, MINT MI. A SZEGÉNYSÉG NAPJAINKBAN EGY ALAPVETŐ PROBLÉMA A VILÁGUNKBAN, AMIN HA NEM VÁLTOZTATTUNK, SÚLYOSABB KÖVETKEZMÉNYEI LESZNEK MAJD A JÖVŐBEN. DE VAJON KIKNEK A FELADATA A SZEGÉNYSÉG CSÖKKENTÉSE, FELSZÁMOLÁSA?

A világszegénység egy globális probléma, aminek alapköve nem más, mint az éhínség. Több kontinens országaiban, köztük Afrika, Ázsia és Dél-Amerika országaiban súlyos, vagy éppen veszélyes szintű az éhínség. Nigéria, Banglades, Bolívia és még hosszan sorolhatnánk azokat az országokat, amelyek ezekbe a kategóriákba tartoznak. Az ENSZ Mezőgazdasági és Élelmezési Szervezete (FAO) szerint 37 olyan ország van, amely folyamatosan rászorul az élelmiszersegélyre.

A legnagyobb éhségövezet Afrika déli részében található, Zimbabwe, Malawi, Sváziföld területén. Az állandó éhínség alultápláltsághoz vezet, számos felnőtt és főként gyermekek életét nehezíti meg; a gyermekhalandóság igen magas, ma már „csak” 6,3 millió gyermek veszti el életét 5 éves kora előtt, noha ez a szám az ezredforduló előtt még a kétszerese volt. Világszerte 950 millió ember szenved élelmiszerhiányban, számítások szerint a létminimumon, vagy az alatt élő emberek száma meghaladja az 1,3 milliárdot is. De vajon kiknek a kötelessége ezeket a számokat csökkenteni? Egy világszintű problémát nem más tud megoldani, mint a világ országai, egyetlen egy módszerrel: összefogással.

Az ENSZ biztatására, 1999-ben a világ vezető gazdasági nagyhatalmai megállapodtak a Millenniumi Fejlesztési

Célokról, melynek célja többek között felére csökkenteni a létminimumon alatt élők számát, az élelmezési szervezetek által naponta 4000 embert megmenteni az éhhaláltól, valamint háromnegyedével csökkenteni a gyermekhalandóságot. Azonban akkoriban nem számoltak ekkora népességyarapodással: 1999 óta egymilliárddal lettünk többen a Földön, ezzel megkérdőjelezhető a FAO által kihirdetett terv, miszerint 2030-ig a szegénységben élő emberek számát felére csökkentik. Emiatt a kitűzött célokat többször módosították azért, hogy minél könnyebben, rugalmasabban megvalósíthassák, azonban a valódi célját ezzel elveszítette. A szegénység, az éhínség aligha csökken, ahhoz, hogy valódi eredményt érjen el, gyökeres változtatáson kell végigmennie, mivel a jótékonyági akciók nem eredményeznek strukturális

változásokat. A cél elérése érdekében minden országnak ki kell vennie a részét, hiszen ahhoz, hogy a jövőben nagy mértékben csökkenteni lehessen az éhezők számát, több milliárd dollár támogatásra lenne szükség.

Ha a világ országai összefognak, és ténylegesen megkezdik a fejlődő országok támogatását, a jövőben nagymértékben felszámolhatóvá válik a szegénység több országban, és egy olyan élhető világot teremtenek, ahol idővel ismeretlenné válhat az érzés: milyen az éhezés.

(Millei Anikó)

„A LEGKEZDŐBB PÁLYAKEZDŐ” TANÁCSA: FESSEN MINDENKI BÁTRAN!

SOMOS NÓRA MÁR AZ ÓVODÁS KORA ÓTA TUDJA, HOGY MŰVÉSZ AKAR Lenni, VAGY VALAMILYEN VIZUÁLIS DOLOGGAL SZERETNE FOGLALKOZNI HIVATÁSKÉNT. ÁLTALÁNOS ISKOLÁBAN RAJZ TAGOZATRA JÁRT, KÖZÉPISKOLÁBAN GRAFIKÁT TANULT. EGY IDEIG ÉLT FINNORSZÁGBAN IS, ITT DÖNTÖTTE EL, HOGY FESTŐ LESZ.

Somos Nóra Székesfehérváron született és nőtt fel. Gyakorlatilag csecsemő korától kezdve kapcsolatban állt a művészettel, szülei bölcsész szakon végeztek, édesapja mai napig színházi körökben forog. Nóra jelenleg a Pécsi Tudományegyetemre jár, a festőművész szak 20 éves hallgatója. Tervei egyelőre nem rajzolódtak ki számára tisztán, de elsődleges célja a diploma megszerzése. „Csupán a művészeti pályából rendkívül nehéz megélni Magyarországon. Sajnos nem valószínű, hogy a diákok közül mind teljesállású művészek lesznek a jövőben. De mindennek ellenére én elvileg az leszek. Festőművész leszek.”

Számos kedvenc festője közé tartozik Francis Bacon, továbbá az absztrakt expresszionizmus nagyjai mellett Joan Miró és Louise Bourgeois. „Nem nagyon szokott a fejemben lenni egy teljes kép, csak egy bizonyos kompozíció vagy egy szín, ami megfog. Festés közben a kép folyamatosan változik, ez a legszebb az egészben – mindig meglepetés a következő mozdulat, és mindig meglepetés a végeredmény.”

Képeiben felfedezhető a figuralitás, az összegabalyodottság, nagyon érdekli a mozgás, az érzelmek jelentése ezen keresztül. Általában embereket állít a középpontban. „Mintha nem is én csinálnám, és az egész csak jönne belőlem. A legnehezebb azt eltalálni, hogy mikor hagyjam abba a festést. Ezért sokszor csak ülök, és bámulom a képet akár órákon keresztül. Táplálkozom a gondolataimból. Majd egyszer csak megérezem, hogy kész vagyok.”

„Sosincs konkrét célom a kép üzenetével, egyszerűen csak csinálom, aztán puff. Az emberek mindig eldöntik maguknak, hogy mit akarnak látni benne.”

A vírus elején nagyon sokat festett, érezte, van értelme annak, amit csinál. Később a karantén miatt Nóra jócskán elgyötört volt, de

látott olyanokat, akik éppen most húztak bele igazán, és kezdtek el tényleg figyelemreméltó alkotásokat kiadni a kezükből. Szerinte a művészeknek szüksége van arra, hogy izolációban dolgozzanak. Fontos, hogy ha a szobában nincsenek is egyedül, tudniuk kell a saját gondolataikkal foglalkozni, jól érezniük magukat. Ezért volt Nóranak nehéz, de egyben érdekes is azt megtapasztalni, hogy az egész világ ajtaja bezárult, nem csak az ő kis ablaka.

Nem kellene a márkás kellékek, Nóra egyetlen receptje a fiatal grafikus- és festőpalántáknak az, hogy dolgozzanak sokat. Saját bevallása szerint ő a legkezdőbb pályakezdő, úgyhogy nincs joga tanácsokat osztogatni, de abban biztos, hogy aki nem fest, abból nem lesz festő.

„Nem érdemes szétválasztani a művészeteket. Bármilyen történet veled, és bármilyen művészetet

gyakorolsz, abból él a telked, abból lehet töltekezni. A művészek rettentő érzékenyek. Képesek borzasztóan mély fájdalmat és toronymagas boldogságot érezni. És ez jó.”

(Tóth Katinka)

ZOFI – EGY MAGYAR LÁNY ÉNMÁRKÁJA PÁRIZSBAN

AMERIKÁBAN A SZERENCSEJÉT, PÁRIZSBAN A MÁRKÁJÁT CSINÁLJA MEG AZ EMBER – LEGALÁBBIS ÍGY TETT A 19 ÉVES SZABÓ ZSÓFI, VAGY AHOGY KÜLFÖLDÖN HÍVJÁK, ZOFI. MAXIMÁLIS PONTSZÁMMAL VETTÉK VOLNA FEL A MOME-RA, ÉS FRANCIAORSZÁGBAN IS HÁROM EGYETEMRE JUTOTT VOLNA BE, EZEK KÖZÜL VÁLASZTOTTA AZ ENSAD-OT. RÖGTÖN AZ ELSŐ FÉLÉVÉBEN MÁR SAJÁT DIVATMÁRKÁT ALAPÍTOTT, AMIVEL NEMZETKÖZI BABÉROKRA TÖR.

MIÓTA ÉRDEKLŐDSZ A MŰVÉSZET IRÁNT?

Művészeti középiskolába jártam, amellel pedig egy rajzstúdióban dizájnoltam. Szóval a design egészen kicsi korom óta jelen van az életemben, és evidens volt, hogy ezzel fogok foglalkozni felnőttkoromban is. Először grafikusnak, majd fotósnak tanultam, végül a ruhatervezésnél kötöttem ki. Amikor felvettek Párizsba az ENSAD-ra, akkor egyre közelebb jutottam ahhoz, hogy egy márkát szeretnék csinálni, mert mélyen érdekelt, és izgatott az ötlet. Fontos része a márkámnak, hogy Párizsban van.

BEFOGADÓAK VOLTAK VELED OTT?

Ismerek embereket, akiknek rossz tapasztalatai voltak, de nekem nincsenek. Néha előfordult, hogy nehezen fejeztem ki magam, és emiatt volt egy kicsi félreértés, de semmi több. Én úgy érzem, hogy befogadóak és támogatóak. Angolul jobban tudok, mint franciául, de ők nem nagyon tudnak angolul. A franciám viszonylag erős – van nyelvvizsgám – szóval nincsenek problémáim, csak néha kicsit furcsa lehetek a helyieknek, mert eléggé kilógok.

MIT LEHET TUDNI A KÉPZÉSRŐL, MIT TANULSZ?

Ez egy hároméves képzés. Az elején mindent érintünk a művészetben, a következő szemeszterben viszont ruhatervezésre szakosodok, és itt végzem el az alapképzést.

MINT MÁR TE IS MONDTAD, VAN EGY DIZÁJNMÁRKÁD, AMI A ZOFI NEVET VESELI. MI IHLETETT A LÉTREHOZÁSÁBAN?

Az énmárka – amikor az ember a saját nevét és személyét használja – nagyon gyakori. Én is gondolkodtam ilyesmin, de kicsit máshogy fogtam meg. A Zsófi nevet külföldön nem nagyon tudják kiejteni, a márkát viszont nemzetközi társaságban szerettem volna elhelyezni, így lett zofi. 14 éves voltam, amikor megalkottam ezt a nevet, miután egyszerűen tanultam angolt és franciát, és a nyelvek kissé összekavarodtak a fejemben. Akkor jelent meg előttem, és arra gondoltam, hogy ez jól hangzik és nemzetközi, ezt a nevet szeretném használni. Külföldön is így hívnak, mert könnyebb kiejteniük. Így végül egy perszónának a megtestesítője lett ez a név.

MIKOR INDULT EL A MÁRKA?

December elsején indult el hivatalos kollekcióval, eladásokkal, de előtte hosszú folyamat volt. Évek óta látom, mennyire toxikus a divatvilág azzal, hogy csak egyféle szépség létezik, és nagyon hiányzik azoknak az embereknek a reprezentálása, akik mások, mint ez az ideál. A zofinál ezt próbálom lebontani: nem dolgozom hivatalos modellekkel, csak hétköznapi emberekkel, barátokkal, ismerősökkel. A célom megmutatni a szépséget abban, hogy mennyire különbözőek vagyunk, és ez mennyire gyönyörűvé tesz minket.

Fontosnak tartjuk a környezetvédelmet, így minimális készletet tartunk. Most lesz vége az első kollekciónak, és büszkén mondhatom, hogy nincs fölösleg. Minden további terméket már csak azután gyártunk le, hogy megrendelték. Fontos számomra, hogy felelősségteljesen nézzük, hogy a márka mit tesz a Földdel. Fontos, hogy ne produkáljunk felesleget.

HOGY FOGALMAZNÁD MEG, MIT FEJEZ KI AZ ELSŐ KOLLEKCIÓ?

A Sweet Chaos nevet kapta, a téma tehát a káoszjelenség, legfőképp a lelki nehézségek. Azt szerettem volna kifejezni, hogy a legtöbb ember folyamatosan keresztülmegy valamin, a káosz mindenki életében jelen van. A mintákat és ruhákat én terveztem, sok növényi elemet használtam – ez jelképezi a káosz természetességét. Emellett madármotívumok is vannak, melyek spirituálisan jelképezik a belső vívódást.

(Horváth Ádám)

SZOKATLAN SZOKÁSOK RABJAI

KÜLÖNC ZSENIK ÉS HÉTKÖZNAAPJAIK

Rucska Ferenc, TÁTN Kontúr,
ELTE TáTK, Budapest

Az emberi történelem bővelkedik olyan kiemelkedően tehetséges tudósokban és művészekben, akik örökségükkel hozzájárultak a kultúra és a tudomány rendületlen fejlődéséhez. A legnagyobb lángelméknek azonban az utókor jobbára inkább csak a munkásságát, a jelentőségét ismeri, az emögött megbújó ember és az ő személyisége pedig megközelíthetetlennek és misztikusnak tűnik az azóta eltelt idő távlatából. Ennek ellenére a géniuszoknak is megvoltak a maguk gyarlóságai és hóbortjai, amelyekkel kapcsolatban néhányról úgy tartották, hogy az alkotás és a gondolkodás elengedhetetlen kellékei, de olyan is volt, amelyhez egész egyszerűen kényszeresen ragaszkodott az adott illető. Habár az alábbiakban főként írókat és természettudósokat veszünk górcső alá, így Tesla, Balzac, Dickens, Darwin, Hemingway és Schiller életét, a lista csupán ízelítőt kíván nyújtani a legfurcsább szokásokból, így korántsem teljeskörű.

A váltakozóáram, a mágnesesség és a rádiózás terén is maradandót alkotó szerb származású amerikai fizikus, Nikola Tesla (1856-1943) amellett, hogy tisztaságmániás és kifejezetten sértődékeny természet volt, több olyan fóbiával is rendelkezett, amelyek még kollégái szemében is furcsának

számítottak, és a legnagyobb jóindulattal nézve sem tudhatók be pusztán szakmai ártalomnak. A tudós irtózott például a kerek tárgyaktól, különösen a baracktól, emellett csakis olyan szobában volt hajlandó megszállni, amelynek a szobaszáma osztható volt hárommal. Mindezek mellett pedig az, hogy szociális életét szívesebben töltötte galambjai társaságában, már igazán csekélységnek számít.

A legendásan termékeny és maximalista francia író, Honoré de Balzac (1799-1850) rengeteg olyan módszert dolgozott ki, amelynek segítségével igyekezett a külvilágot kizárni és csakis a munkára koncentrálni. Ennek szellemében mindig csak lesötétített szobában dolgozott, amelyben az íróasztalán kívül nem is igazán volt semmi egyéb, hogy semmi se terelhesse el a figyelmét, emellett a beszámolók szerint naponta több tucatnyi csésze kávé ivott, hogy mindig eléggé friss és éber maradjon az alkotáshoz. Olykor a nap huszonnégy órájából húszat a munkájával töltött, hogy befejezhesse azóta halhatatlanná lett műveit, többek között monumentális regényfolyamát, Az emberi színjátékot.

Kevésbé ismertek talán a Twist Olivér és Copperfield Dávid írójának, Charles

DUE-táborok
2022. június 25.-július 3.
Balatonkenese
DUE újságíró és blogger tábor
- www.duetaborok.hu

DUE-táborok

2022. június 25.-július 3.

Balatonkenese

DUE podcaster és rádiós tábor

- www.duetaborok.hu

tűzte ki a céljával. Ennek során a sólymot, a bölömbikát és a macskabaglyot is megkóstolta Darwin, azonban később sem hagyott fel furcsa szenvedélyével, és amíg a Beagle fedélzetén járta a világot, gasztronómiai és biológiai szempontból is egészen közelről ismerkedett meg az olyan egzotikus fajokkal mint a puma vagy a tatu, utóbbi húsát egyébként a kacsáéhoz hasonlította.

Az írók esetében egyébként egész köteteket lehetne megtölteni azzal, hogy ki, milyen technikákat, stratégiákat alkalmazott ahhoz, hogy megőrizze a kreatív írói készségét. Ernest Hemingway (1899-1961) például, akinek többek között Az öreg halász és a tengeret köszönhetjük, ezt úgy oldotta meg, hogy naponta bizonyos számú leírandó szót állapított meg önmaga számára, hogy megőrizze a kreativitását. Emellett arra is ügyelt, hogy közvetlenül az írás előtt már semmit ne olvasson, hogy az ne befolyásolja a munkájában. A Tell Vilmos szerzője és Goethe pályatársa, Friedrich Schiller (1759-1805) pedig a hagyomány szerint egy ennél sokkal rendhagyóbb módszert alkalmazott, amelynek az volt a lényege, hogy egy rothadó almát helyezett maga mellé az asztalra, és állítólag a gyümölcs illata inspirálta az író.

A sor természetesen itt nem ér véget, és hosszasan lehetne még részletezni, fejtegetni további bizarr vagy meghökkentő szokásokat, amelyek egy-egy hírességhez kapcsolhatók, beleértve a művészek és a tudósok mellett akár az üzletembereket (pl.: Az aviátor főhőse, Howard Hughes), politikusokat (pl.: Churchill) és más ismertebb neveket is. A látszat ellenére szinte mindannyiunknak megvannak a maga hőbortjai, még ha nem is vesszük ezeket mindig észre magunkon. Sőt, az említett területek képviselőinek talán több is van belőlük, éppen amiatt, mert máshogyan látják, látták a világot, mint ahogyan azt a legtöbben teszik, de abban talán mindegyikük esetében egyetérthetünk, hogy ezek a szokatlan „fun fact-ek” semmit sem vonnak le azokból az értékekből, amelyeket az említett személyek hagytak hátra nekünk.

Dickensnek (1812-1870) a rendhagyó szokásai, például az, hogy mindig észak felé tájolta az íróasztalát és az ágyát is, hogy ezáltal az alvás és a munka során egyaránt növelje a kreativitást, amelyet az északi pólus jótékony erejű mágnességével magyarázott. A mindennapi élet egyéb területein is voltak hajmeresztő furcsaságai – ráadásul szó szerint –, ugyanis cselédjei szerint napjában akár százszor is képes volt megigazítani a haját annak érdekében, hogy mindig minden precíz és szabályos legyen rajta és körülötte.

A tudomány vizeire visszatérve egy másik jeles természettudós, Charles Darwin (1809-1882) sincs a különségek terén lemaradásban társaihoz képest. Az evolúciós elmélet atyja ugyanis nem csak hogy alaposan tanulmányozta és megvizsgálta az egyes állatfajokat ahhoz, hogy végül megírja áttörést jelentő tudományos művét, A fajok eredetét, hanem a feljegyzései alapján meg is ette jónéhányukat. A történet még a tudós egyetemi éveire vezethető vissza, amikor létrehoztak a barátaival egy olyan társaságot, amely a különös állatok kipróbálását és elfogyasztását

MENNYIT ALUDJUNK?

Nagy Gabriella, Medikus Lap,
Debreceni Egyetem

Sok-sok cikket és tanulmányt olvashattunk már arról, hogy milyen fontos az alvás, sőt, hogy tulajdonképpen mennyit is kell aludnunk ahhoz, hogy kipihentek legyünk és átvészeljük a napot. Valószínűleg már mindenki hallott arról, hogy az átlagos felnőtt embernek napi 8 órát kellene aludnia, azt azonban ténylegesen nem tudják megmagyarázni, hogy miért pont annyit...

Az alvás valóban fontos, sokak szerint a szervezetünk az alvás során a mérgeanyagoktól is könnyebben megszabadul, ha pedig kimerültek vagyunk, könnyebben lehetünk betegek. Ma már egyre többen gondolják úgy, hogy nem csak a 8 órás – úgynevezett egyfázisos – alvás lehet a legmegfelelőbb, hanem a történelem során már alkalmazott és jól bevált többfázisos (több rövid szakaszban történő) formák is hasznosak lehetnek, sőt egyeseknek ezek a kipihentetőbb formák.

Többfázisos alvási formák között a leggyakoribb a kétszakaszos alvás, mely lényege, hogy a 2 három-négy órás alvási fázist egy kb. egyórás ébrenléttel megszakítanak. A következő Dymaxion alvás, miszerint hatóránként 30 percnyi szunyókálás kellően pihentető. Az Überman-technika hasonlóan a 30 perces alváásra épít, de azt napi hatszor kell „elvégezni”, míg az Everyman technika lényege, hogy a napi 3-4 órás alvást három húszperccel kiegészítve frissen és üdén végezhetjük el a napi teendőinket. Mindezek mellett ott a Leonardo da Vinci által preferált „minden órában kb. 15 perc alvás” elegendő ahhoz, hogy kiemelkedő szellemi munkát végezhessünk.

Persze mindegyik variációnak vannak támogatói és ellenzői, a többfázisos alvás ellenzői szerint nem lehet megfelelően kihasználni mellette a napot, és egyszerűen nem tudják elképzelni, hogy pár perces alvás során hogyan pihenhetne az ember. Sőt, szerintük az embereknek mindössze 3

százaléka képes kedvezőtlen mellékhatások nélkül meglenni csupán néhány órás alvással. Ezzel szemben az egyfázisos alvás ellenzői úgy vélik, a ciklust nem feltétlenül tudja végigaludni mindenki, de amiért mindenhol az hallható, hogy úgy kellene, az ébredés során frusztrálttá válhat az ember, így a végén már emiatt sem fog tudni megfelelően aludni. Úgy gondolják, hogy a nyolcórás alvás „erőltetése” hozzájárul ahhoz, hogy az emberek altatókhoz, nyugtatókhoz folyamodjanak, így ugyan lehet, hogy végigalszanak 8 órát, de a gyógyszerfüggőség rátája is emelkedik az alvási órák száma mellett.

Roger Ekriich 16 éves kutatás után egy könyvet is megjelentetett, melyben leírja a kétfázisos alvás történelmét, nem mellelleg körülbelül 500 korábbi (történelmi) feljegyzésre épít az író-történész.

A Harvard Egyetem professzora Charles Czeisler és csapata korcsoportok szerinti bontásban készített új összeállítást, hogy kinek mennyit is kellene aludnia ahhoz, hogy egészséges maradjon.

- újszülöttek: az eddig megadott 12-18 óra alvás módosult 14-17 órára
- csecsemők: aludhatnak akár kevesebbet is, az eddigi 14-15 óra helyett elegendő 12-15 óra alvás
- kisgyermek: 11-14 óra alvás
- óvodáskorúak: 10-14, míg iskoláskorúaknak 9-11 óra is elég
- a tinédzserek ezzel szemben már 8-10 órával is beérik, míg az

újnonnan létrehozott fiatal felnőttek korcsoportjának elegendő 7-10 óra - a felnőtteké hasonló: 7-9 óra alvás

Néhány általunk is jól ismert ember alvási szokása is hagy maga után némi vitára alapot az alváskutatóknak:

- A már említett da Vinci az óránkénti 15-20 perces alvásaival (polifázisos alvás), de hasonlóan vélekedett az alvásról Thomas Jefferson is.
- Nikola Tesla napi 2-3 óra alvással beérte.
- Thomas Edison szerint a kevesebb, mint 5 óra alvás az optimális, a többi már a lustaság része.
- Sir Isaac Newton annak ellenére, hogy olykor-olykor egy órát

DUE-táborok
2022. június 25.-július 3.
Balatonkenese
DUE videós, youtuber és tiktoker
tábor - www.duetaborok.hu

DUE-táborok
2022. június 25.-július 3.
Balatonkenese
DUE fotós tábor -
www.duetaborok.hu

MATE
MAGYAR AGRÁR- ÉS
ÉLETTUDOMÁNYI EGYETEM

**HAGYOMÁNY.
TUDÁS.
INNOVÁCIÓ.**

sem aludt napokig, úgy gondolta, a napi négyórás alvás tökéletesen elegendő.

- Benjamin Franklin szintén a minimális alvás mellett voksolt a napi 2-4 órájával.

- Churchill 5 órát aludt éjjel, azonban ebéd után mindig szunyókált kicsit - „Két napot kapsz egy alatt - legalábbis egyet és egy felet.”

- Albert Einstein a napi 10 óra alvást szerette, kivéve, ha nagyon dolgozott valami ötleten, olyankor inkább 11 órát aludt.

 uni-mate.hu

  [mateuniversity](https://www.instagram.com/mateuniversity)

Úton lenni jobb, mint megérkezni?

Milarepa, Alaplap, Óbudai Waldorf
Általános Iskola és Gimnázium

Úton lenni jobb, mint megérkezni, mondja az ősi bölcsélet, és ugyanezt hangoztatja minden ember, aki nem tudja, hogy az ember számára mindig az marad ismeretlen, amit éppen néz. Miért? Mert az árnyék mindig arra vetül, ahol az ÉN realizálásának esélye fennáll. Ezért mondja Hamvas Béla, hogy „a világegyetem bejárásának legrövidebb és legbiztonságosabb módja, ha otthon maradsz, és még az ablakon sem nézel ki. Mert ha a küszöböt átléped, olyan tükrök közé lépsz, amelyek között elfelejted, hogy amíg úton vagy (bármerre is jársz) mindabból, amivel találkozol, saját eltorzult arcod néz vissza rád.”

Az úton levés első élménye a lehetőségek rejtélyes kitágulása nemcsak arra, amerre valaki utazik, hanem minden irányba, és a hirtelen sokszorosára nőtt világban különös lélekjelenlétre van szükség, hogy az ember biztonságát el ne veszítse. Úgy kellene utazni, ahogy a tűz terjed, a középpontból kiindulva, minden irányba, s ahogy a tűz, elemészteni azt, amin az ember átment, hogy mikor az utat befejezte, mögötte ne maradjon más, mint rom és hamu. Ehelyett ma az ember ég el, és a világ tovább virágozik. Miért? Mert az ember ma nem tudja, hogy

úton lenni annyi, mint lehetőséget kapni az individuális „ÉN” (bármely pillanatban esedékes) realizálására. Ám az ember ma épp azt nem tudja, hogy a sok lehetséges élet közül miért pont azt az egyet kell élnie, amit él, ahogy azt sem, hogy a sok „én” közül miért éppen „ő” az, aki az adott életet kénytelen élni? Valamit akar az élettől (ezért indult el), de nem tudja, mit akar, ezért nem bízik abban sem, hogy aktuális élete megadja-e neki mindazt, amit a többi elmulasztásával elveszít (ezért nem mer megérkezni).

Azzal, hogy átúszom (erősítgeti önmagát az úton lévő), még nem győzöm le az óceánt, csak a felszín egyetlen vonalán haladok egy ideig. S ha képes is lennék száz mérföldes mélységben és szélességben úszni, akkor is csak most úsznék, de hol vannak az évezredek, mikor még nem úsztam és azok, mikor már nem fogok úszni? Ha már nem lehetek egy időben mindenhol – mondja –, legalább annyit éljek most, amennyit csak lehet! A legjobb ezért, ha kidobom magam az ablakon, ráfekszem az UTAZÁS-nak nevezett mágikus mozgásra, és hagyom, vigyen, ahová akar, és tegye velem azt, ami neki tetszik. Kapjon fel az út és repüljön velem. Úton lenni, és nem

megérkezni! Csak ez a fontos! Énemet pedig ráérek majd realizálni akkor és ott, amikor és ahol erre az életet alkalmasnak találom. Szegény utazó, szegény élő, szegény Én...

...az utazás hangsúlya éppen az, hogy a realizálás minden életpillanatban esedékes...

DUE-táborok
2022. június 25.-július 3.
Balatonkenese
DUE angol nyelvi tábor -
www.duetaborok.hu

NETBIZTOS VIDEÓPÁLYÁZAT

BIZTONSÁGBAN VAGY AZ INTERNETEN? TUDOD, MIRE FIGYELJ SZÖRFÖLÉS, CSETELÉS, KERESGÉLÉS, ZENEHALLGATÁS, VIDEÓNÉZÉS ÉS BLOGOLÁS KÖZBEN? KÉSZÍTS RÓLA VIDEÓT, HOGY SEGÍTS A TÖBBIÉKNEK IS OKOSAN HASZNÁLNI A NETET! A TELENOR ÉS A DUE KÖZÖS PÁLYÁZATÁRA 2022. MÁRCIUS 31-IG JELENTKEZHETSZ.

**BEADÁSI HATÁRIDŐ:
2022. MÁRCIUS 31.**

A pályázatra két témában várunk maximum 3 perces kisfilmeket, videókat. Az egyik a biztonságos internethasználat, a másik az internet kreatív használata a tanulásban. A pályaművek legyenek figyelemfelkeltők, ötletesek, kreatívak, amelyet Te is szívesen megnéznél! A témán belül nincs megkötés, kiragadhatod bármely apró elemét vagy nagyobb részét is feldolgozhatod.

A pályázaton 12 és 22 év közötti fiatalok vehetnek részt. Egy pályázó több videót is beküldhet mindkét témában.

Az elkészített videókat a YouTube-ra kell feltölteni, a linket, illetve a bemutatkozást pedig a DUE pályázati felületén beküldeni. A pályaműveket szakmai zsűri értékeli. A három legjobbnak ítélt videó készítőjét díjazzuk

DÍJAK:

1. helyezett:

1 tablet + mobilinternet-szolgáltatás 6 hónapra

2. helyezett:

1 okostelefon + mobilinternet-szolgáltatás 4 hónapra

3. helyezett:

1 okostelefon + mobilinternet-szolgáltatás 3 hónapra

A díjazottak kedvezményes részvételi lehetőséget nyernek a DUE 2022. évi nyári táborába, ahol megismerhetik a szakma mestertitkait.

A legjobb alkotások közönségbemutatója, valamint az ünnepélyes eredményhirdetés és díjátadás a 29. Országos Ifjúsági Sajtófesztiválon lesz 2022 májusában.

A pályázatokat kizárólag elektronikusan lehet beadni a www.due.hu/palyazat weboldalon keresztül. Az anyagodat töltsd fel a YouTube-ra, és a linket küldd be a pályázatbeadó felületen!

ÍGY NETEZZ TUDATOSAN!

A LEGTÖBBÜNK MINDENNAPJAIBA SZERVESEN BEÉPÜLT AZ INTERNETHASZNÁLAT, TERMÉSZETESNEK HAT, HOGY VAN, ÉS SZINTE MINDENHEZ HASZNÁLJUK. EZZEL ALAPVETŐEN NINCS IS SEMMI BAJ, DE SAJNOS ENNEK IS MEGVANNAK A MAGA VESZÉLYEI, AMIK AKÁR KÁRT, BAJT IS OKOZHATNAK. ADUNK 3 TIPPET, HOGYAN ÉRDEMES ELKERÜLNI EZEKET A KATTINTÁSNYI FELELŐTLENSÉGEKET.

1. NE NYISS MEG SPAM-ET!

Számtalan esetben előfordul, hogy kéréstlen marketing levelek, ajánlatok, hirdetések érkeznek az email-fiókodbba. Ezeket nem csak megnyitni nem szabad, de érdemes minél hamarabb törölni is, mert a gondosan felépített reklámszövegek és a termék/szolgáltatást kínáló weboldalak mögött csalók és adathalászkok állhatnak. Azzal, hogy ellátogatsz az általuk hirdetett felületre vagy vásárolsz valamit, a személyes adataid bekerülhetnek egy marketing „adatbázisba”, amivel ezután akár kereskedhetnek is vagy legrosszabb esetben felhasználhatják pénzszerzési céllal. Így hát, ha bizonytalan eredetű, ismeretlen címről jövő levelet találsz az email-fiókodbba, távolítsd el, és semmiképpen se nyisd meg. Természetesen nem kell a nap huszonnégy órájában emiatt aggódnod, elég hetente spam kiürítést csinálni. Ugyanakkor a spam mappát törlés előtt célszerű átfutni, mert sajnos sokszor landolnak ott valódi, számodra érdekes vagy fontos levelek is.

2. HA APPOT TÖLTESZ LE, ELLENŐRÍZD AZ ENGEDÉLYKÉRÉSEIT!

Rengeteg féle appot használunk, például játékokat, közösségi médiát, hasznos kiegészítő programokat, de elég, ha csak egy szimpla időjárás-appról beszélünk. Mindegyik telefonon található egy alapértelmezett, ingyenes alkalmazásbolt (pl. Android rendszerű eszközöknél a Google Play Áruház, iOS-eseknél az App Store), ahonnan több ezer applikációt tölthetsz le. Mielőtt azonban telepítenéd, olvass utána az appnak, és nézd meg, mit ír róla a forgalmazója. Ezeket az adatokat könnyen megtalálod az alkalmazások alatt az Alkalmazásról > Alkalmazás adatai >

Alkalmazás engedélyei menüpontban. Érdemes figyelembe venni, mert az adataid mellett akár a kamerához, a fényképeidhez, a hálózathoz vagy a helyadataidhoz is hozzáférést kérhet, amiket automatikusan elfogadsz, ha ezek után letöltöd. A veszélyek pedig csak ezután jönnek. Fontos, hogy mérlelj, mit érdemes letöltened, és mit nem, még ha hasznosnak is tűnik.

3. NE TÖLTÉS LE SEMMIT IDEGEN OLDALRÓL!

Csábító a lehetőség, hogy rengeteg produktumot letölthetünk ingyen, legyen az hang-, videóanyag, e-könyv vagy program. Semmiképpen sem szabad ingyenes letöltési lehetőségeket keresgélve rákattintani idegen oldalakra, akkor meg főleg, ha az eredeti felületről valahova máshova szeretne irányítani – például „kattints a linkre a letöltéshez” címmel. Ezekre regisztrálni tilos, ráadásul

fiók-létrehozásnál elkérik számos személyes adatodat, amik rossz szándékú kezekbe is kerülhetnek. Az ezután letöltött fájlok pedig nem csak rossz minőségűek lehetnek, de tartalmilag eltérőek is, nem beszélve arról, hogy vírusok tömkelegét hozhatják magukkal. Ha hozzá szeretnél jutni szabályosan ilyen tartalmakhoz, hidd el, ha kell, megéri kifizetni azt az egyszeri összeget, ráadásul sok elérhető hivatalos és eredeti felületen igazán pénztárcabarát módon, biztonságosan hozzáférhetsz ezekhez a szolgáltatásokhoz.

Azzal, hogy ezeket a tanácsokat megfogadod és továbbadod, egy nagy lépéssel közelebb kerülhetsz a tudatos internethasználathoz, ráadásul sok kellemetlen helyzetből és veszélytől is megkíméled magad, az eszközöd és a téged körülvevőket.

(Németh Fruzszi)

NE CSAK MAGOLJ, KÖNNYÍTSD MEG A TANULÁST!

GYEREKKORUNKTÓL KEZDVE TANULUNK, VELÜNK SZÜLETETT KÍVÁNC SISÁGGAL ISMERKEDÜNK MEG A MINKET KÖRÜLVEVŐ VILÁGGAL. ISKOLÁBAN MÁR TEMATIKUSAN, MÓDSZEREKKEL VAN MEGHATÁROZVA, HOGY A KÜLÖNBÖZŐ TANTÁRGYAKNÁL HOGYAN KELL A TANÁRAINKNAK A TUDÁSUKAT ÁTADNIUK. FELNÖVE, AZ ÁLTALÁNOS - ÉS KÖZÉPISKOLÁN ÁTVERGÖDVE EGYRE JOBBAN MAGUNKRA KELL HAGYATKOZNUNK TANULÁS TERÉN - EZÉRT ÉRDEMES ELGONDOLKOZNI, HOGY MILYEN TANULÁSI MÓDSZEREKKEL TEHETJÜK KÖNNYEBBÉ A FELKÉSZÜLÉSÜNKET A SZÁMONKÉRÉSEKRE, VIZSGÁINKRA. A TUDATOSSÁG, FEGYELMEZETTSÉG MELLETT A JÁTÉKOSSÁGGAL, SZÓRAKOZÁSSAL ÖSSZEKÖTÖTT TANULÁS SEGÍTHET MINKET A TANANYAG ELSAJÁTÍTÁSÁBAN, EBEN PEDIG SZÁMOS ALKALMAZÁS, PODCAST, DIGITÁLIS ANYAG ÁLL RENDELKEZÉSÜNKRE.

A lexikális tudás kialakításához elengedhetetlen a nyugodt környezet, hogy legyen energiánk, fókuszunk befogadni információcsokrokat. A telefon lehalkítása olykor nem elég, és a késztetés leküzdése érdekében hasznosak lehetnek a **AntiSocial** vagy a **StayFocused** nevű appok, melyekkel korlátozhatjuk, akár blokkolhatjuk a közösségi médiás platformokat, webhelyeket. Külső korlátozással rákényszeríthetjük magunkat a könyvek tanulmányozására.

Idegen nyelvek elsajátításában nagy segítség lehetnek olyan appok, mint a **Duolingo**, vagy a **Xeropan**, hisz mindkettővel több mint 15 féle nyelvet kezdhetünk el tanulni egymásra épülő leckékkel, ábrákkal, rengetegféle gyakorló feladattal. Talán a nyelvtanulás leginnovatívabb módjával, virtuális tanárokkal sajátíthatunk el leckéket, és az appok nem csak meseszerű ábrákkal, hanem intelligens algoritmusukkal is ösztönöznék minket. Az interaktív tanulás mellett áll még a **Quizlet** nevű program, amiben szótanuló kártyákkal fejleszthetjük lexikális tudásunkat. A programban a közösség a fő mozgatóerő -

nem csak használhatjuk a programban lévő anyagokat, hanem mi is összeszerkeszthetjük a saját feladatunkat. Ehhez hasonló, viszont bármilyen témakörre kiterjeszhető alkalmazás a **Kahoot**, ami egy élő csoportmunkára épülő kvíz - a memoriterszerű tanulásmódszerrerrel könnyebben meg lehet jegyezni az olyan anyagokat, melyeket sokkal több idő alatt biflázhathatnánk csak be. A nyelvtanulásnál már az is mankó, hogyha sorozatban, videóban, filmben halljuk az élőbeszédet.

A matematikában ugyan a logikai rendszerek átlátásával tudunk egyenleteket megoldani, a megértéséhez nem csak tanárhoz, hanem a **Photomath** alkalmazáshoz is lehet fordulni. Leírt műveletek beszkennelésével nem csak az eredményt kapjuk meg, hanem az egyenletek levezetését is. Könnyű használhatósága miatt társunk lehet matekfeladataink megoldása során - még a modernebb matektanárok is ajánlják!

Érdekes, nem mindennapi történelmi témákat jár körbe a 40 epizódból álló **Hihetetlen Történelem Podcast** - átlagosan 40 perces részeiben részletesen, a laikus

számára is izgalmasan meséli el a múlt-kor eseményeit. Az emelt biológia érettségivel témába vágóan pedig Varga Eszter **Biológia érettségi felkészítő podcastje** vetekedik a rengeteg más segédanyaggal. Az utóbbi két podcast elérhető Spotify-on, az Apple Podcasts-en és a YouTube-on is.

Ma már bőségszaru van az interneten elérhető alkalmazásokból, tananyagokból, videókból. Viszont ahány ember, annyi bevált tanulási módszer - a hatásos tanulás titka az, hogy kitapasztaljuk, melyik fajta mód fekszik nekünk legjobban, mely appok tudnak a hasznunkra válni.

(Andrakovics Fanni)

Informatikai képzések a felsőoktatásban

JÓ PROBLÉMA MEGOLDÓ KÉSZSÉGGEL RENDELKEZEL, ÉRDEKLŐDSZ A JÖVŐ TECHNOLÓGIÁI IRÁNT ÉS SZÍVESEN TÖLTÖD AZ IDŐT KÜTYÜKKEL? HA IGEN, AKKOR A FEBRUÁR 15-IG TARTÓ FELVÉTELI ELJÁRÁSBAN JELÖLD MEG VALAMELYIK FELSŐFOKÚ INFORMATIKAI KÉPZÉST, HISZEN MÁR EGY FRISS IT-DIPLOMÁVAL IS SZUPER MUNKALEHETŐSÉGEK ÉS REMEK FIZETÉS VÁRHAT RÁD! CIKKÜNKBEN A FELSŐOKTATÁSBAN MEGHIRDETETT INFORMATIKUS ALAP- ÉS MESTERKÉPZÉSEKET MUTATJUK BE.

Ahhoz, hogy informatikus lehess, egyáltalán nem kell sem matekszeninek, sem született programozónak lenned. Egy egyetemi informatika szak elvégzése után már friss diplomásként is kiváló álláslehetőségek közül válogathatsz, és lehetőség nyílik akár rugalmas munkaidőben, akár szabadúszóként munkát vállalni, ráadásul már a kezdő fizetés is igen kecsegtető lehet.

Mivel az informatika számos szakmához és szakterülethez kapcsolódik, ezért az egyes szakok is mást és mást állítanak a fókuszba. Van képzés, amelyik inkább az informatika műszaki kapcsolódási pontjaira, míg más szakok a pénzügyi területtel való együttműködésre, vagy éppen a komoly programozási ismeretekre fektetnek hangsúlyt.

Gazdaságinformatikus alapképzésben programozási ismereteket és internettechnológiákra alapozva adatbáziskezelést, üzleti intelligenciát, üzleti folyamatmodellezést tanulhatsz, mindezekon túl pedig megismerheted az üzleti életet kiszolgáló információs rendszereket is. A képzés, az informatikai súlypont megtartása mellett, menedzsment témákat is tartalmaz, így információmenedzsmentet, tudásmenedzsmentet, szervezeti menedzsmentet és mérnöki menedzsmentet is tanulsz majd. Végzett diákként alkalmas leszel a pénzügyi folyamatokat támogató informatikai rendszerekkel szemben támasztott igények felismerésére, és többek között integrált vállalatirányítási rendszerek, e-kereskedelmi és adattárházakra épülő információs rendszerek,

elektronikus banki megoldások fejlesztésére és a kész alkalmazások menedzselésére.

A **mérnök-informatikus** alapszakon elsősorban a műszaki szakmákhoz kapcsolódó informatikai ismereteket szerezhetsz, vagyis az informatikai alapú műszaki alkotások kivitelezését, információs rendszerek és szolgáltatások telepítését és üzemeltetését, valamint az ezekhez kapcsolódó adatbázisok és programrendszerek tervezését és fejlesztését tanulhatod meg.

Az informatikai képzések között is igazi színfoltot jelent az **üzemmérnök-informatikus alapszak**, amelynek első évfolyama a 2019-ben indult. Ezen a szakon olyan szakemberek képzése a cél, akik a műszaki alkalmazások és informatikai infrastrukturális rendszerek és szolgáltatások telepítésére, üzemeltetésére és fejlesztésére egyaránt alkalmasak. Az üzemmérnök képzés kifejezetten gyakorlatorientált, ugyanis ezen a szakon lehetőség van arra is, hogy a hallgatók az utolsó két félévüket vállalatoknál töltsék, így már a diplomájuk megszerzésének pillanatában is jelentős munkatapasztalattal rendelkeznek majd.

Ha az alapképzést már befejezted, tanulmányaidat mindenképp érdemes mesterképzésben folytatnod, hiszen egy újabb diplomával a kezvedben sokkal komolyabb szakmai elismerésre számíthatsz. Erre számos lehetőség kínálkozik, így a fent említett mérnök-informatikus

és gazdaságinformatikus szakokon túl, február 15-ig **programtervező-informatikus** és **autonómrendszer-informatikus** mesterképzésekre is jelentkezhetsz. Míg az előbbi képzésen többféle programnyelven és környezetben szerezhetsz programozási tapasztalatot, addig az autonómrendszer-informatikus mesterszak már a csúcstechnológiába vezet be az ott tanulókat, hiszen itt az intelligens rendszerek (pl. önvezető autók) tervezése terén naprakész ismeretekre tehetsz szert.

Reméljük, sikerült felkeltenünk az érdeklődésed valamelyik egyetemi informatika szak iránt! A képzések további részleteit megtalálod a **programozdajovod.hu** oldalon, és persze a **felvi.hu** -n is rengeteg információt találsz. Február 15-ig várjuk a jelentkezésed a hozzád legjobban passzoló IT-szakra!

Az IT a jövő! Csatlakozol?

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

NAGY DIÁK

5.

BŰNMEGELŐZÉSI
TESZT

TÖLTSD KI A NAGY DIÁK BŰNMEGELŐZÉSI TESZTET
A NAGYDIAKTESZTEK.HU OLDALON
VAGY TÖLTSD LE A NAGY DIÁK TESZTEK APPOT!

A FŐDÍJ VÁLASZTHATÓ:
LENOVO IDEAPAD LAPTOP VAGY XIAOMI 11T OKOSTELEFON

BELÜGYMINISZTERIUM

NBT

NEMZETI
BŰNMEGELŐZÉSI
TANÁCS

WWW.BUNMEGELOZESITESZT.HU

GRAFFITI RONGÁLÁS VAGY MŰVÉSZET?

A GRAFFITI FALRA VAGY MÁS FELÜLETRE ÍRT VAGY RAJZOLT KÉPET JELENT, AMELY SOKAK SZÁMÁRA EGYFAJTA MŰVÉSZI (ÖN)KIFEJEZÉS. FŐ JELLEMZŐJE, HOGY MINDEZT TELJESEN AZ UTCA NYILVÁNOSSÁGÁRA, KÖZSZEMLÉRE SZÁNJA A KÉSZÍTŐJE, DE EZT LEGTÖBB ESETBEN ENGEDÉLY NÉLKÜL TESZI. NAGY DILEMMA: RONGÁLÁS VAGY MŰVÉSZET? A TILOSBAN FESTŐK BÁNATÁRA EZ NEM PUSZTÁN MORÁLIS KÉRDÉS, A TÖRVÉNNYEL IS KÖNNYEN SZEMBEN TALÁLHATJA MAGÁT AZ EMBER.

A graffitizés megjelenése óta szerves része a hip-hop stílusnak, valamint az egyik jellemző eszköze az ellenkultúrának. Ha belegondolunk, céljuk szempontjából nem sokban különböznek az ősi barlangrajzoktól, hiszen mindkettő egy adott pillanatot szeretne rögzíteni egy jól látható felületen. Ám míg Samu és barátai ezt egy amúgy üres barlang falára rajzolták – amiben vélhetően laktak –, addig a modernkor graffitisei olyan publikus helyeken teszik, ahol erre külön szabályozások vonatkoznak – ugyanis ott nem ők laknak, ellenben mindenki látja, az is, aki nem kíváncsi rá.

De pontosan mi vár a graffitire? Hol húzódik a határ a művészet és a vandalizmus között?

Rongálás alatt egy idegen vagyontárgy megsemmisítését vagy megrongálását értjük. Ebben az értelmében ennek számít a falírkák rajzolása, amelynek jogi következményei lehetnek. Mivel ez kisebb értékű károkozásnak számít, ezért a büntetése „csupán” legfeljebb egy évig terjedő szabadságvesztés annak, aki elköveti. Súlyosbító tény lehet, ha valaki csoportosan követi el a vétket, vagy valamilyen rasszista szimbólumot rajzol fel. Általában azonban meg szokták úszni a graffitisek pénzbírsággal, vagy egyszerűen csak el kell távolítaniuk a festéket a falfelületről.

Mégis, az úgynevezett utcai művészet ma már elég jelentős világszerte. Gondoljunk

például Banksy-re, akinek falképei bejárták az egész világot. Talán túlzás nélkül mondhatjuk, hogy ő jelenleg a legizgalmasabb „művész” a világon, pedig alapvetően egy festékszórós fenegyereknek kellene lennie sokak szemében, ha minden firkát ugyanúgy kezelünk.

Azonban nem is kell annyira messzire mennünk, hogy hasonló pozitív példát találjunk. Szombathelyen a városháza egyik munkatársa több street art megmozdulást is szervezett, amelyekbe bevonták a helyi diákokat is.

2021 augusztusában egy háromnapos családi rendezvény programjának a keretein belül, a város lakói közösen kifestették az egyik rossz állapotban lévő aluljáróját. A projekthez hivatásos graffitizők is csatlakoztak, ám a megvalósításban elsősorban mégis gyerekek vettek részt.

Két délután alatt közel 160 ember érkezett a helyszínre, hogy nyomot hagyjon a falon. Mivel az ötlet városi kezdeményezés volt, így a projekt anyagilag is az önkormányzat támogatása és védelme alatt történt. A megvalósításhoz szükséges holmikat (például:

akrílspray-ét) is ők vásárolták. A résztvevők mind örültek az aluljáró új külsejének – tehát ilyen formában biztos, hogy nem rongálás a graffitizés. Persze művészetté sem válik attól, hogy szervezett módon, egy jó ügyért történik. Abban talán mindenki egyetért, hogy az alkotás minősége és esztétikai minősége, üzenete határozza meg értékét.

Összeségében a falírkálás egyszerre az önkifejezés és a modern művészet egyik ága, amelyet nem lehet figyelmen kívül hagyni. Ugyanakkor bűncselekmény is, ha ezt engedély nélkül folytatják, úgyhogy, ha terveztek valamit felrajzolni a falra, akkor előtte nézzétek meg a helyi jogszabályokat, vagy csatlakozzatok egy szervezett városépítő akcióhoz, nehogy később bajba kerüljete!

(Németh Máté)

KEMÉNY ZSÓFI:

„MUSZÁJ LENNE A VILÁGOT OLYAN KOMPLEXEN LÁTNUNK, AMENNYIRE AZ EMBERI AGY FELFOGNI KÉPES”

KEMÉNY ZSÓFI NAPJAINK FELTÖREKVŐ KÖLTŐJE, ÍRÓJA, SLAMMERE ÉS RAPPERE, SZÁMOS PROJEKTEN DOLGOZIK, LEGYEN SZÓ REGÉNYRŐL VAGY FORGATÓKÖNYVRŐL. TÖBBEK KÖZÖTT OLYAN KÉRDÉSEKRE KAPTUNK VÁLASZT, AMIKOR VELE BESZÉLGETTÜNK, HOGY MILYEN EGY ÁTLAGOS ALKOTÓI FOLYAMAT ÉS MI VONZZA ÖT MÉG A MŰÉSZVILÁGBAN.

EGY IGAZÁN SZABAD MŰVÉSZLÉLEK VAGY. MINDIG IS EZEN A PÁLYÁN KÉPZELTED EL MAGAD?

Felfedező akartam lenni és világotázó. Később klasszika-filológus. De tizennégy éves voltam, amikor a kis gitáros-énekes duómmal, amiben a nővéremmel ketten voltunk (Kisszines), kilöktek egy színpadra, és aztán valahogy maradt a színpadosdi. Aztán a zene mellett egyre gyakrabban léptem fel slammerként, amihez saját szöveget kell írni, ott meglátott egy ifjúságiregény-kiadó szerkesztője (Péczy Dóra) és felkért egy regényre, és még mindig nem voltam tizennyolc. Szóval mire észrevettem magam, már csúsztam egy pályán, amit most, ellentétben a kérdésed pozitívitásával, elég kötöttpályás közlekedésnek érzékelek.

SOSEM FÉLTÉL A GONDOLATTÓL, HOGY NEM FOGSZ TUDNI MEGÉLNI BELŐLE?

Most is félek, mert a munkám mennyisége és megbecsültsége a külső sikerhez van kötve, ami szinte napról napra változik. Össze-vissza jön-megy, és hozza-viszi magával a pénzt is. De egyelőre még mindig a húszas éveim közepét taposom, csak magamért vagyok felelős (és mázlista is vagyok: ingyen lakhatok

a nagynéném lakásában, és rengeteg családi élelmiszersegély is érkezik, karácsonyra éves BKK-bérletet kaptam és a telefonomat is anyukám fizeti). Szóval átkereteztem a dolgokat: elfogadom az anyagi segítséget, cserébe a viszonylagos szabadságomért.

MELYIK MŰFAJBAN TUDOD LEGINKÁBB KIFEJEZNI MAGADAT?

Én úgy érzem, hogy regényben, de más műfajokban sikeresebb vagyok.

MÁR RENGETEG MŰFAJBAN ALKOTTÁL, ESETLEG VAN OLYAN FELFEDEZETLEN TERÜLET A MŰÉSZVILÁGBAN, AMIBEN SZÍVESEN KIPRÓBÁLNÁD MAGAD?

Iszonyú sok. De amire most épp legjobban vágyom, hogy írjak egy sorozatot, amiben elég őszintén leképezem azt a világot, amiben élek (ez idáig kábé pipa), és el is játszhasam benne önmagammat. Na ez utóbbiról még meg kellene győzni egy producert, aki hajlandó lenne pénzt (hét-nyolcnullás összeg) adni, hogy leforgathassuk, és egy csatornát, ami hajlandó lenne másorra tűzni. Meg egy drámatanárt, hogy aki hajlandó lenne megtanítani játszani.

NEM CSAK A REGÉNYEDEN DOLGOZOL, HANEM EGY VERSESKÖTETEN IS, ILLETVE EGY SAJÁT SOROZATON ÉS ROMANTIKUS VÍGJÁTÉKON SZELECZKI ROZÁLIÁVAL EGYARÁNT. NAPONTA DOLGOZOL EZEKEN A PROJEKTEKEN?

Nem mindegyiken minden nap, inkább időszakonként. Kivéve a verseket, mert szinte minden nap (minden órán) eszembe jut valami olyan, amiből akár vers is lehetne, de kész vers mégis elég ritkán lesz.

HOGYAN ZAJLIK A KÖZÖS MUNKA AZ ÍRÁS SORÁN? HOGYAN LEHET KETTEN DOLGOZNI EGY PROJEKTEN?

Projektje válogatja. De általában így néz ki a folyamat: brainstorming/önálló munka/brainstorming/az előző önálló munka kukázása, újabb önálló munka/brainstorming... Rozival könnyű, mert maga is minden erejével azon van, hogy a lehető legjobbat hozzuk ki a forgatókönyvből, de megadja a szabadságomat is, amire szükségem van ahhoz, hogy sajátomnak érezzem a projektet.

HOGYAN OSZTOD BE ÁLTALÁBAN AZ IDŐDET?

Az időm oszt be engem. Vagyis az, amit éppen csinálnom kell. Van, hogy napokig csak kajaszünetekkel egyfolytában dolgozom, van, hogy napokig szinte csak alszom és sorozatokat nézek. Ha minden jól megy, vagyis nincs éppen finisben egy projekt sem, akkor mindenre jut idő, kutyasétáltatásra, sportra, olvasásra is. És esténként azért még mindig szeretek eljárni otthonról: színház, koncert, mozi, és utána a helyek a városban, ahol meg lehet beszélni a barátaimmal azt, amit láttunk, hallottunk, éltünk.

LEGYEN SZÓ ZENÉRŐL VAGY ÍRÁSRÓL, INKÁBB EGYEDÜL, VAGY MÁS EMBEREKKEL EGYÜTT SZERETSZ ALKOTNI?

Írásban egyedül. A zenélésben meg épp az a legjobb, hogy másokkal együtt kell csinálni. Meg a színházban is. Meg a filmben.

MIK A JÖVŐBELI TERVEID A ZENEI VILÁGBAN? VÁRHATÓ ÚJ ZENE MEGJELÉNÉSE, ESETLEG FELLÉPÉS?

A Klasszik Lasszóval (ami egy hétagú beatzenekar) számos fellépésünk lesz idén is, sőt, ha minden jól megy, szinte turnézni is fogunk. És van egy kéttagú formációnk Agócs Mártonnal (a Mezaliansz), amivel lassan összegyűlt annyi saját számunk, hogy ideje felvennünk őket egy stúdióban. És remélem, sokat fogunk ebben a felállásban is fellépni, gyűlnék az időpontok. Mert mégiscsak zenélni a legfelszabadítóbb dolog a világban.

(Millei Anikó)

EGY KORÁBBI INTERJÚBAN EMLÍTETTED, HOGY MEGJELÉNÉS ELŐTT ÁLL A HARMADIK REGÉNYED, AZ ARANYKOR FÉNYKORA, AMIBEN KÜLÖNBÖZŐ GONDOLATI CSAPDÁKAT MUTATSZ BE. MI INSPIRÁLT ARRA, HOGY EZEKET A GONDOLATMENETEKET LEÍRD ÉS BEMUTASD?

Nagy felfedezés volt, és valószínűleg nevetségesen későn esett le nekem, hogy mindenkinek más műsor fut az agyában. Onnantól mániákusan szerettem volna megérteni, hogy mi van a barátaim (legyek őszinte, főleg a szerelmeim) fejében. És elkezdtem végre figyelni rájuk és tesztelgetni őket, megtanultam kérdezni, és megpróbáltam követni a gondolatfutamait. Megfigyelési kísérletem terepe persze főleg a budapesti éjszaka volt (jellemzően hajnali kettő és öt között). Fantasztikus dolgokat fedeztem fel!

GYAKRAN ÍRSZ HASONLÓAN KOMOLY TÉMÁKRÓL? MI VONZ BENNÜK TÉGED?

A folyamatos változás megértése. Muszáj lenne a világot olyan komplexen látnunk, amennyire az emberi agy felfogni képes. Sajnos erre is rájöttem közben, hogy nem mindenkinek ugyanott van a maximuma, és az anyém sincs az élbolyban, hogy finoman és kíméletesen fogalmazzak. De ha nem mondok semmi olyat, amit mások még nem (biztos, hogy) mondtak, akkor mivel legalizálnám, hogy időt és figyelmet kérek az olvasóimtól?

MIT GONDOLSZ A SZTEREOTÍPIÁKRÓL? HOGYAN KÜZDÖD LE MAGADBAN ÖKET?

Szükséges rossznak tartom őket. Nélkülük egyáltalán nem tudnánk tájékozódni a világban. Olyanok, mint egy térkép: tudjuk, hogy Afrika ott van valahol Európa alatt egy kék sávval elválasztva. De azt is tudjuk, hogy ahhoz, hogy állításokat tehessünk róla, oda kell mennünk, látni, hallani, tapintani, szagolni, ízlelni, vagyis megismerni és megérteni. Aztán összehasonlítani mások tapasztalatával. És csak utána nyitni ki a szánkat.

ÉLETVESZÉLYES GYEREKJÁTÉK ÉS TELEFONGYILKOS TÖLTŐ HOGY KAPUNK KÁRTÉRÍTÉST?

Siklósi Máté

AHOGY EGYRE TÖBB TERMÉKET VÁSÁROLUNK, ANNÁL NAGYOBB A VALÓSZÍNŰSÉGE, HOGY NÉHÁNY HIBÁS VAGY AKÁR VESZÉLYES LESZ KÖZÜLÜK – NAPONTA TALÁLKOZUNK EZERNYI KÉSZÍTMÉNNYEL A BOLTOK POLCAIN, AMIKRŐL KIDERÜLHET, HOGY KÁROSOK AZ EGÉSZSÉGÜNKRE. ÉRDEMES TUDNI, HOGY MIT KELL TENNI, KIHEZ TUDUNK FORDULNI, HOGYHA EBBE A HELYZETBE KERÜLÜNK. SIKLÓSI MÁTÉ FOGYASZTÓVÉDELMI SZAKEMBER KALAUZOLT EL MINKET A TÉMA REJTELMEIBE.

Mire egy termék levehetünk a boltok polcairól és betehetjük a kosarunkba, addigra az már egy hosszú és időigényes procedúrán esik át. „Alapvetően egy gyártói felelősségre, a hatóságok részéről pedig egy mintavételre épülő rendszer él az Európai Unióban, aminek az a feladata, hogy a nem biztonságos termékeket kiszűrje: ez az összes tagállamot áthálózta”

– magyarázza Siklósi Máté szakember a véleménye szerint viszonylag hatékony rendszert. „Ez az egész Unióban egymást értesítve működik, és egy online felület köti össze a különböző hatóságoknak.”

Laboratóriumi vizsgálatnak vetik alá az árukat, ahol mintát vesznek belőlük, hogy megállapítsák, fogyaszthatók-e, használhatók-e bármiféle következmény nélkül. Ez a folyamat viszont önmagában nem alkalmas arra, hogy megelőzze a termékek polcokra jutását. Annit tehetnek csupán, hogy ha egy produktumot hibásnak ítélnék, a gyártót kötelezik arra, hogy vonják ki a forgalomból. Ilyenkor természetesen a gyártó felelős azért, hogy a terméket eladja-e vagy sem, illetve ezzel párhuzamosan a forgalmazó is, hogy árulja-e az leltelt terméket.

De hova tudjuk visszavinni azt a veszélyes terméket, amit vásároltunk, majd később kiderült róla, hogy nem kellene használnunk?

Ilyenkor a hatóság maga indíthat kivizsgálást a fogyasztó bejelentése után, és a laborban egy ugyanolyan terméket vizsgálnak meg, majd eldöntik, hogy veszélyt jelent-e életre, egészségre, vagy sem. Ha a boltba visszük az árut, akkor az nem fog eljutni a fogyasztóvédelemhez, hanem csak saját hatáskörükben fogják megoldani a konkrét termék konkrét problémáját. Ebben az esetben vagy visszaveszik, vagy kicserélik, vagy elutasítják kérésünket. Ha úgy gondoljuk, hogy saját, illetve mások életére veszélyes vagy ártalmas lehet egy áru, kormányhivatali szervhez kell fordulni. És ezt érdemes is mindig megtenni.

Ha egy adott termék a fogyasztónak anyagi kárt okozott – például, ha egy rossz vagy veszélyes telefontöltő tönkreteszi az attól

külön vásárolt telefonkészülékünket –, akkor kártérítésre jogosult fogyasztó, feltéve, ha bebizonyítja, hogy a veszélyes termékre vezethető vissza az anyagi kár. Ilyenkor nem beszélhetünk veszélyeztetésről, hanem csak anyagi kárról. Fontos, hogy ilyenkor egy járulékos kártérítést is betervezhet

a fogyasztó, de ha az üzlet vagy a gyártó elutasítja a megtérítését, akkor a kérdés a bíróság hatáskörébe tartozik.

A fogyasztóvédelmi intézményrendszer hatósági lábát, azaz a kormányhivatalokat akkor érdemes keresni, ha nem vagyunk tisztában a jogainkkal, vagy nem tudjuk mit tegyünk egy veszélyes termék felismerése, vagy visszajuttatása kapcsán. Feladatuk, hogy tanácsot adjanak a fogyasztóknak, így bátran fordulhatunk hozzájuk.

Sok olyan különböző eset lehet, mikor egy adott termék veszélyeztetheti az életünket. Példaképp ilyen, ha tűzveszélyes, fulladást okozó vagy rákkeltő összetevőjű árut veszünk. Ilyen esetekben léphet fel a korábban már említett mintavételes módon a hatóság, és tilthatja be véglegesen a termék forgalmazását. Ha bejelentést kapnak, például egy használója testi épségére potenciálisan veszélyes gyerekjáték esetében, akkor azt a terméket beviszik a laborba, és rendezett körülmények között újból megvizsgálják, mi történhetett, mi miatt hibásodott meg.

Vizsgálják, milyen könnyen gyullad meg egy plüssállat, vagy azt is, hogy milyen könnyen terjed a tűz rajta. Ellenőrzik, hogy az elemmel működő játékokban a telepek rövidre zárhatók-e, így okozhatnak a gyulladást, tüzesetet. Kisebb gyermekek esetében fontos kérdés, hogy a játékokról kisebb, lenyelhető elemek leeshetnek-e, vagy gyermeki erővel leszedhetők-e.

A felnőttek kapcsán inkább az elektromos árammal működtetett termékek érintésvédelme szokott fontos kérdés lenni (töltők, hosszabbítók, elosztók áramütésveszélyessége), de előfordul probléma kozmetikumok, élelmiszerek szennyezettségével is.

Tehát érdemes tisztában lennünk azzal, hogy milyen jogok illetnek meg minket egy adott árucikk megvásárlásakor, és hova, illetve kihez fordulhatunk. Mindig éljünk a különböző jogainkkal, hiszen akár sok

anyagi kártól is mentesíthetjük magunkat – még az is előfordulhat, hogy mások életét mentjük meg azzal, hogy bejelentünk egy esetleg életveszélyes terméket.

(Hegyi Vivi, Szabó Dzszenifer)

Hogyan hat egészségünkre a környezetszennyezés?

A TISZTA KÖRNYEZET ALAPVETŐ FONTOSÁGÚ AZ EMBERI EGÉSZSÉG ÉS JÓLÉT SZEMPONTJÁBÓL. AZONBAN AZ OLYAN KÖRNYEZETI ÁRTALMAK – MINT PÉLDÁUL A LÉGSZENNYEZÉS, A ZAJ, A VESZÉLYES VEGYI ANYAGOK – NAGYBAN RONTJÁK ÉLETMINŐSÉGÜNKET.

A környezetszennyezés hatása az embereknél különféle betegségek megjelenését okozhatja. Egyre több kutató vallja azt, hogy nagyobb hangsúlyt kell fektetni a környezeti tényezők vizsgálatára, mint a genetikai okokra, mert ezek sokszor jobban befolyásolják a különböző betegségek kialakulásának kockázatát, mint az öröklött tényezők.

Európában jelenleg a légszennyezettség a vezető környezeti egészségügyi kockázat, ami becslések szerint évente több mint 400 ezer korai elhalálozáshoz vezet az EU-ban – írja az Európai Környezetvédelmi Ügynökség.

Tudtad például, hogy szinte minden második magyar ember küzd valamilyen típusú allergiával? Ráadásul az előrejelzés sem túl biztató, hiszen az életmód, a környezetszennyezés, a levegőben lévő szén-monoxid részecskék és a gyakori szmog miatt egyre több embert fog érinteni a jövőben is az allergia.

MI AZ AZ ALLERGIA?

Az allergia tulajdonképpen olyan hétköznapi anyagokra adott túlzott immunreakció, aminek nem kellene semmilyen választ kiváltani a szervezetből. Ennek tünetei különbözőek lehetnek, attól függően, hogy éppen mire allergiás az ember. Allergén elvileg bármilyen fehérje természetű anyag lehet, de a gyakorlatban mégis leggyakrabban a környezetben megtalálható anyagok az allergiás betegség kiváltói. Vannak belégzési allergének, amelyek a légutakon keresztül hatolnak be és elsősorban légúti panaszokat okoznak. Vannak táplálék allergének, amelyek a tápcsatornán át kerülnek a szervezetbe és elsősorban gyomor-bél, illetve bőrpanaszokat okozhatnak,

de ritkán még légúti panaszokat is. Az ún. kontakt vagy érintkezési allergének a bőr vagy pl. a szájnyalvóhártyával érintkezve váltanak ki helyi allergiás reakciót.

MILYEN SZEREPET JÁTSZIK-E A KÖRNYEZETSZENNYEZÉS AZ ALLERGIA KIALAKULÁSÁBAN?

Azt, hogy mindez mennyire függ az adott környezettől, jól mutatja az a jelenség, hogy a különféle olajos magvakat nagy mennyiségben fogyasztó amerikaiak körében az egyik leggyakoribb táplálékallergia éppen a mogyoró és mandula, míg Magyarországon ezek ritkán fordulnak elő. A skandináv országokban gyakori hal-, illetve nyírfaaergia szintén a környezetben található anyagokat gyanúsítja. Ugyanígy Angliában nagyon gyakori a fű és a csótány allergia, a mediterrán országokban pedig a citrusfélék okoznak sok megbetegedést, míg Magyarországon nagy jelentősége van a nagyon elterjedt parlagfűnek.

Pollenek azonban mindig is voltak a levegőben, most mégis sokkal több ember válik allergiássá és asztmássá, mint korábban, és számuk rohamosan nő, ami a városi életmód előretörésével hozható összefüggésbe.

Ezt támasztja alá egy 2021-es finn tanulmány, ahol a kutatók 118 tinédzser bőréről gyűjtöttek mintákat, és elemezték a bennük található baktériumokat. Úgy találták, hogy a vidéken – mezőgazdasági terület vagy erdő közelében – élő fiatalok bőrén a baktériumok változatosabb összetételben voltak jelen, ugyanakkor ők voltak azok, akik kisebb érzékenységet mutattak az allergénekkel szemben.

Ennek elsősorban az az oka, hogy sok olyan káros anyag kerül a levegőbe a

közlekedésből, iparból és energiatermelésből, amelyek korábban egyáltalán nem voltak jelen, vagy csak a jelenleginél jóval kisebb mennyiségben. Ilyen például a szén-monoxid és a nitrogén-dioxid, amik napfény hatására ún. fotokémiai szmogot és ózont hoznak létre. Ezek a szennyező anyagok pedig rátapadnak az egyébként ártalmatlan pollenek felületére, így azok tulajdonságai módosulnak, és az immunrendszert megzavarva allergiás tüneteket okoznak az emberi szervezetben. A dízel kipufogógáz – állatkísérletek alapján – szerepet játszhat az allergia kialakulásában az embereknél is.

AZ ASZTMÁN IS SEGÍTENE, HA LETENNÉNK AZ AUTÓT

Az asztmások sokszor csak a levegő pollenkoncentrációját figyelik, pedig a légszennyezettségi adatokat is kéne – erre figyelmeztet az 1998 óta minden május első keddjén megrendezett Asztma Világnapja is.

Az asztma a világ egyik leggyakoribb krónikus betegsége, napjainkban körülbelül 300 millió embert érint a világon. Magyarországon az elmúlt 10 évben több, mint négyszeresére nőtt a gyermekek krónikus légúti megbetegedéseinek száma.

Jellemzően magasabb az asztmás és allergiás betegek száma a nagyvárosban élő gyerekek körében, és ez egyértelműen összefügg a levegő szennyezettségével – nyilatkozta Dr. Bánfi Andrea a Svábhegyi Gyermekgyógyintézet gyermektüdőgyógyász szakorvosa a Kék Bolygó című környezetvédelmi műsorban.

A legveszélyeztetettebbek a babakocsiban lévő gyerekek, akik éppen a kipufogók magasságában helyezkednek el, de

veszélyeztetettnek számítanak az egyébként is krónikus légúti betegségben szenvedők.

A légszennyezettség nemcsak önmagában jelent problémát. A légutakat irritáló szennyeződések belélegzése miatt az asztmás beteg érzékenyebb lehet más triggerekre (rohamot provokáló tényezők) is. Így például a magas légszennyezettség idejére szervezett szabadtéri program után az otthonában található, egyébként panaszt nem okozó allergének, mint például a penész és a poratka is irritálhatja, fokozhatja egy asztmás beteg tüneteit.

A ZAJSZENNYEZÉS IS HOZZÁJÁRULHAT KÜLÖNBŐZŐ BETEGSÉGEK KIALAKULÁSÁHOZ

Az egyik legmeghatározóbb zajforrás a közúti közlekedés, így kedvezően hatna a gépjárművek számának mérséklése nem csak a légszennyezésre, hanem a városi zajszintre, és jelentősen csökkentené a stresszterheltséget is, melyek együttesen szintén hozzájárulnak az allergia kialakulásához.

Ugyanis a hosszú időn át fennálló vagy ismétlődő zajok hatással vannak az

ember pszichés, vegetatív és hallószervi működésére. Rontja az alvás minőségét és idejét, ezen keresztül megváltoztatja a szervezet napi ritmusát, mely végül az idegrendszer túlterheléséhez vezethet: fokozódik a fáradékonyság, megnő a reakcióidő, ingerlékenyebbek leszünk, és gyengül az immunrendszerünk is.

Épp ezért hiba lenne azt gondolni, hogy az allergiát okozó növények kiirtásával a probléma megoldódik: a folyamatot csak a légszennyezés, és különösen a gépjármű-közlekedésből származó káros anyagok nagymértékű csökkentésével lehetne visszafordítani.

(Bihari Bernadett Luca)

Beszéljünk a hulladékról!

VALLJUK BE, KÖNNYEN LESZ HULLADÉK A FOGYASZTÁSI CIKKEINKBŐL. LEGJELLEMZŐBB, HOGY MEGUNJUK ŐKET, DE NEM HASZNÁLJUK MÁS CÉLRA, NEM AJÁNDÉKOZZUK EL, NEM ADOMÁNYOZZUK EL, NEM CSERÉLJÜK EL, HA PEDIG ELROMLIK, MEGSÉRÜL, NEM JAVÍTTATJUK MEG ŐKET.

LITKEI MÁTÉVAL, A MATHIAS CORVINUS COLLEGIUM KLÍMAPOLITIKAI INTÉZET IGAZGATÓJÁVAL BESZÉLTÜNK A HULLADÉKRÓL ÉS A HULLADÉK OKOZTA KÖRNYEZETI PROBLÉMÁKRÓL.

A HULLADÉKRÓL KÖZÉRTHETŐEN

Hétköznapi értelemben vett hulladéknak azokat a tárgyakat nevezzük, amelyek az ember mindennapi élete során keletkeznek, és a keletkezésük helyén (gyárak, üzemek, háztartás) feleslegessé válnak, ezért tőlük tulajdonosuk megválnak.

A szakértő szerint azonban ez egy szűk meghatározása a fogalomnak, mivel hulladék alatt nem csak a szilárd tárgyakat értjük, hanem ezeken kívül lehet egyéb anyag is, melyek a környezetbe jutva környezetszennyező anyagok lesznek. Ilyenek pl. a légnemű anyagok (légszennyezés, üvegházhatású gázok) vagy folyékonyak is.

A hulladék fajtáját nem csak anyaguk, hanem származási módjuk szerint is elkülöníthetjük egymástól. Anyaguk szerint lehetnek fa, fém, papír, műanyag; származásuk szerint pedig megkülönböztethetünk mezőgazdasági, élelmiszeripari, ipari hulladékot és építési, bontási hulladékot. Az otthon megtermelt hulladék pedig a települési, szilárd hulladék kategóriájába tartozik.

DE VAJON EZEK KÖZÜL MELYIKET TERMELJÜK A LEGNAGYOBB MENNYISÉGBEN?

Ugyan nincs erre vonatkozóan az országoknak adatszolgáltatási kötelezettségük, de egy 2019-es statisztikából az derül ki, hogy az építési, bontási hulladék áll a ranglista élén, ami több mint 40%-át teszi ki a teljes hulladékmennyiségnek. Ezt követi az ipari hulladék a maga 30%-ával (amibe beletartozik a kitermelés, a gyártási folyamat és a szállítás folyamán keletkező hulladék), még a fennmaradó összeg nagy részét, nagyjából 20%-át a települési szilárd hulladék adja.

A szakértő felhívja a figyelmet arra, hogy azzal, ha csak egyéni szinten változtatunk az életmódunkon, nem fogjuk megoldani

a hulladéktermelés problémáját, hiszen ahogyan láthatjuk több, mint 70%-a ipari körülmények között termelődik.

ARRA IS KÍVÁNCSIAK VOLTUNK, HOGY VAN-E OLYAN HULLADÉKFAJTA, AMI KIZÁRÓLAG EGY ADOTT ORSZÁGRA JELLEMZŐ.

„Alapvetően nehéz az országok között leválasztani, hogy egyes hulladéktípusok csak bizonyos országokban keletkeznek, de azt mondhatni, hogy erős összefüggés van egy ország gazdasági fejlettsége, tevékenysége és a keletkező hulladék milyensége között. Például ahol a vegyipar fejlett, ott több lesz veszélyes vegyi hulladék” – mondta Litkei Máté, majd kiegészítette azzal, ezt a képet torzítja, hogy ezen iparágak jelentős része – akkor is, ha fejlett ország tulajdonában áll egy cég – bizonyos termelési folyamatok fejlődő országokba szervez ki. Így maga a hulladék a fejlődő országban keletkezik, annak ellenére, hogy a cég tevékenysége egy fejlett ország gazdaságához köthető.

Erre nagyon jó példa a ruhaipar, aminek vezető cégei a gyártási folyamatokat elsősorban olyan országokba telepítik, ahol a költséghatékonyabb módon tudják termékeiket előállítani, hogy azt magas profittal eladják a gazdaságilag fejlettebb országokban található üzleteikben. Ebbe az is beletartozik, hogy ezen (fejlődő) országokban sokszor nem olyan szigorúak a környezetvédelmi előírások. Ennek tudható be, hogy egyes ázsiai országokban (Kína, India) a gyárak közelébe rohamosan romlik a levegő és az ivóvíz minősége, a kiszivárgó vegyianyagok miatt több a rákos megbetegedés a lakosság körében, nem beszélve az élővilág pusztulásáról.

MINDEZEK FÉNYÉBEN FELVETÜL A KÉRDÉS, KIT TERHEL A FELELŐSSÉG?

A jelenleg hatályos nemzetközi jogi szabályozás szerint, ahol a hulladék keletkezik, azt az országot fogja terhelni.

„Ha például egy kelet-ázsiai országban állítanak elő egy textilipari terméket, akkor is, ha az egy nagy nyugati cégnek a leányvállalata, annak a kelet-ázsiai országnak lesz a hulladéka, ahol a termék előállításra került.”

MELYIK FAJTA HULLADÉK JELENTI A LEGNAGYOBB PROBLÉMÁT A KÖRNYEZET SZÁMÁRA, HA AZ BEKERÜL A TALAJBA, VIZEKBE?

A legnagyobb problémát a veszélyes hulladékok jelentik. Ezek nem azért veszélyesek, mert feltétlenül ezek okozzák a legnagyobb természeti károkat, hanem mert óriási humánegészségügyi kockázatot jelentenek, azáltal, hogy beszivárognak a talajba és a vizekbe, amin

Litkei Máté

KITEKINTŐ

MI AZ A KÖRKÖRÖS GAZDASÁG?

A körkörös gazdaság termelési és fogyasztási modellje arra épül, hogy egyszeri fogyasztás helyett a termékek élettartamát a lehető legjobban meghosszabbítsuk. Erre alkalmas módszer lehet, ha vásárlás helyett kölcsönzünk, a már megvásárolt termékeknek pedig „második esélyt” adunk azzal, hogy megjavítjuk, átalakítjuk, esetleg továbbadjuk őket. Amikor az adott termék eléri az élettartama végét, akkor az alapanyagokat újra lehet hasznosítani. Így csökken a hulladék mennyisége, ráadásul az alapanyagok és késztermékek újbóli felhasználása gazdaságilag is értékteremtő. Ezzel szemben a hagyományos lineáris gazdasági modell egyszeri fogyasztással számol. Emiatt a termékek olcsó, könnyen hozzáférhető alapanyagokból készülnek, az alacsonyabb minőségük miatt pedig nem is olyan tartósak.

keresztül bekerülnek a táplálékláncba is.

Ezek közül is azokat az anyagokat kell kiemelnünk, amik vízszennyezést okoznak, hiszen még egy talajszennyezést viszonylag könnyen lehet kezelni, addig a vizek elszennyeződése szinte megoldhatatlan gondot jelent. Vannak olyan szennyezők okozó anyagok, amiket nem lehet eltávolítani, és ha ez talajvizet érint, azt eredményezi, hogy ezeket a vízrétegeket nem lehet már emberi fogyasztásra kitermelni.

„A talajvizek sérülékenyebbek. Míg a felszíni vizeknek van egyfajta öntisztító folyamata, addig a rétegvizeknek korlátozott, illetve a vízkörforgás nem napokban mérhető – mint a felszíni vizek esetén – hanem akár évmilliókban. Ha ezeket elszennyezzük, évmilliókat teszünk tönkre” – hívja fel a figyelmet rá az intézetigazgató.

Továbbá, a gondot nem az okozza, hogy tudjuk mik a vízszennyezés következményei, hanem, hogy nem látjuk előre azokat, ami a nano- és mikroműanyagok elterjedése jelenti. Ezek az

anyagok ugyanis hosszútávon felhalmozódnak az állati és emberi szervezetben, és nem tudni, hosszú távon milyen egészségügyi kockázatot jelentenek az élő szervezet számára.

MAGYARORSZÁG HOL ÁLL A RANGLISTÁN AZ EU-BAN HULLADÉKTERMELÉS, ILLETVE ÚJRAHASZNOSÍTÁS SZEMPONTJÁBÓL? TÖBBET TERMELÜNK, KEVESEBBET HASZNOSÍTUNK ÚJRA, MINT A NYUGATI ORSZÁGOK?

„Külön kell választanunk ebből a szempontból a hulladéktermelés és az újrahasznosítás kérdését” – magyarázza Litkei Máté. „Amikor a kommunális hulladékról beszélünk, ami a települési szilárd hulladék kategóriája, akkor hazánk a 3. legjobb helyen áll az EU-ban, vagyis bőven az átlag hulladéktermelés alatt vagyunk.”

Ez azért jó, mert ugyan az ipari hulladéktermelés száma magasabb, de ezek homogének, vagyis egyfajta hulladék

keletkezik egyfajta ipari tevékenység során, és könnyebb lesz az újrahasznosításuk is. Viszont a kommunális hulladék, ami a hulladéktermelés kb. 20%-át teszi ki, heterogén, vagyis sokféle anyag keveredik egymással, aminek szétválogatása költséges, és elképzelhető, hogy nem lesz már gazdaságos az újrahasznosításuk.

Újrahasznosítás szempontjából pedig a 18. helyen állunk a korábban 28 tagállamból álló Európai Unióban a 33%-os újrahasznosítási rátánkkal.

„Még a hulladéktermelésnél meg kell őriznünk a pozíciónkat, addig az újrahasznosítás esetében fejlődünk kell, növelnünk kell az újrahasznosítás és újrahasználat arányát” – emeli ki a szakértő.

A magyar országgyűlés ezek orvoslására tavaly megalkotta a hulladéktörvényt, ami elősegíti, hogy a körkörös gazdaság modellje minél hamarabb megvalósuljon, továbbá az egyszerűhasználatos műanyagok jelentős körét betiltotta, és súlyos szankciókkal sújtja az illegális hulladéklerakást.

(Bihari Bernadett Luca)

Bizonytalanság, kockázat és szabályozatlanság? A kriptoeszközök

AZ ELMÚLT PÁR ÉVBEN EGyre TÖBBET HALLHATTUNK A KRIPTOVALUTÁRÓL. EGyelőRE SOKAKNAK MEGFOGHATATLAN EZ A FAJTA BEFEKTETÉSI LEHETŐSÉG, HISZEN NAGYON KEVESET LEHET TUDNI AZ EREDETÉRŐL. PONTOSAN MIT TAKAR EZ A KIFEJEZÉS? ÉRDEMES-E KRIPTOVALUTÁBA FEKTETNÜNK A PÉNZÜNKET? EZEKRE ADOTT NEKÜNK VÁLASZT BALOGH LÁSZLÓ PÉNZÜGYPOLITIKÁÉRT FELELŐS HELYETTES ÁLLAMTITKÁR ÚR.

ESZKÖZ, NEM VALUTA

„Elsősorban kriptoeszközökről beszélhetünk, ugyanis ez egy annyira újkeletű dolog, hogy nem lehetünk benne biztosak, valóban nevezhető-e valutának. Ezért jobb ez a semlegesebb kifejezés rá” – mondta Balogh László. Többféle kriptoeszköz van, valószínűleg a legismertebb és egyben legrégebbi közülük a bitcoin, de már több száz hasonló eszközt hoztak létre, vezettek be, majd helyeztek forgalomba az évek során. A kriptoeszközök napjaink gazdaságkellékei, amelyek kifejezetten arra alkalmasak, hogy rövidtávon mindenféle spekulációkat folytassunk velük. Arra viszont kevésbé alkalmasak, hogy hosszútávú befektetéseket végezzünk velük, főleg nem olyanokat, amelyeket biztonságosnak lehetne nevezni.

Ha mélyebbre ásunk a pénz fogalmának meghatározásában, láthatjuk, hogy a kriptoeszközök a pénzfogalom egyik kritériumának sem felelnek meg. Ezért is ne nevezzük valutának vagy pénznek. Nem általános értékmérők, nem csereeszközök, nincs mögöttük valós gazdasági teljesítmény, fundamentumok vagy fedezet. Ennek ellenére sokan kereskednek vele, hiszen van értéke, még ha csak kommunikált is. Ez az érték nagyon gyorsan változhat. Az egész kriptoeszköz alapú kereskedelem a hiten alapszik, azon a hiten, hogy a jövőben majd valós pénzre válthatjuk azt, amit ebbe fektettünk. Kisebb dolgokat nem tudunk kriptoeszközökkel kifizetni.

BIZTONSÁGOS-E KRIPTOESZKÖZÖKBE FEKTETNI A PÉNZÜNKET?

Aki a megtakarításait kriptóban helyezi el, annak tudnia kell, hogy itt az a biztonság, ami egy bankbetétnél vagy egy értékpapírnál megvan, egyáltalán nem létezik. A kriptoeszközöknél olyannyira nincs ilyen biztosíték és szabályrendszer, hogy még azt sem tudjuk, hogy tulajdonképpen ki üzemelteti. Konkrétan nem tudunk senkihez fordulni, ha eltűnik a kriptoeszközünk, nincs hol vagy kinél reklamálnunk. Azt legtöbbször már hallották, hogy a kriptoeszközök egy részét „bányászattal” szerzik meg. Ezt nagy teljesítményű számítógépek üzemeltetésével csinálják. Persze ehhez nagyon speciális számítógépek vagy számítógép rendszerek szükségesek. Ráadásul ezek üzemeltetése óriási energiát igényel: akár egy kisebb város energiakészletét is el lehet fogyasztani ahhoz, hogy egy nem túl magas értékű kriptoeszközt sikerüljön megszerezni. Tehát a klímavédelmi és fenntarthatósági szempontok sem kifejezetten a kriptoeszközök mellett szólnak.

Természetesen létezik a kriptoeszközök kereskedelme, lehet ezeket venni és eladni is. Azonban nagyon sok szakértő egyetért abban, hogy e mögött semmi közgazdasági logika nincs, inkább csak a spekulatív kereslet-kínálat mozgathatja az értékét. Az árfolyamok nagyon változóak, néhány nap alatt rengeteget tud zuhanni vagy akár és nőni is ezeknek az elemeknek az

Pénzügyi tudatosság fejlesztését célzó stratégia

Balogh László, helyettes államtitkár

OKOSAN
A PÉNZZEL!

A nagy rizikó miatt inkább pénzügyi játékként, egyfajta szerencsejátékként lehet felfogni.

INKÁBB A HAGYOMÁNYOS BEFEKTETÉSEKET HELYEZZÜK ELŐTÉRBE?

Bár a kriptoeszközök pénzserűek és tőzsdéhez hasonló intézményük is van, mégsem tekinthetünk rájuk rendes fizetőeszközként. A szabályozatlanság miatt akár egyik pillanatról a másikra tűnhetnek el hatalmas összegek a számítógépes rendszerekből, amelyeket senki sem tudja, hogy hová kerülhettek, de a tulajdonos soha nem fogja viszontlátni. Ne tagadjuk, hogy időnként nyerni is lehet ezekkel a kriptoeszközökkel, amit valódi pénzre is lehet váltani. De ilyen kétes befektetéssel nem éri meg kockára tenni a vagyónkat. Balogh László messzemenően lebeszélne arról a fiatalokat, hogy megtakarításait a látszólag nyereségesnek tűnő kriptoeszközökkel próbálják meg gyarapítani. Ha valakinek van félretett pénze, amelyet szeretne befektetni, maradjon a hagyományos, banki lehetőségeknél, például az állampapíroknál, vagy egyéb értékpapíroknál, ahol a jogszabályok nagyon világosan meghatározzák a működés feltételeit, valamint pénzügyi felügyelet és a fogyasztóvédelem is ott van, ha bármi probléma adódna. Így pedig a megtakarítás semmilyen körülmények között nem tűnhet el.

értéke. Ezért rendkívül kiszámíthatatlanok. Léteznek úgynevezett kriptotőzsdék, ahol ezeket az eszközöket forgalmazzák. Szemben a hagyományos tőzsdékkel, ezeket nem felügyeli senki, semmiféle szabályrendszer nem vonatkozik rájuk. Akik ilyen befektetéseket végeznek, bátran nevezhetjük spekulánsoknak. Hiszen biztosan nem tudhatják, hogy a felhasznált összegből vajon visszatérül-e valaha egy nagyobb százalék, vagy esetleg elveszítik akár az egészet. „Ezért is mondhatjuk azt, hogy ilyenbe csak azok mennek bele, akiknek van egy biztos pénzügyi háttérük, és egy esetleges veszteség nincs nagy hatással a helyzetükre” – hívja fel a figyelmet Balogh László helyettes államtitkár úr. Nagyon kockázatos, bizonytalan, szabályozatlan, átláthatatlan folyamat a kripto, ezért sem ajánlatos hosszútávú befektetésként használni. Főleg nem jó ötlet teljes megtakarításokat feltenni rá, hiszen teljesen kiszámíthatatlan az alakulása miatt veszélybe kerülhet a teljes megtakarításunk. Bár tagadhatatlanul léteznek ilyen komoly befektetések, de mi csak a felszínt látjuk, és hogy rendkívül bizonytalan az árfolyamuk, valamint hiányzik mögülük a garancia, a fogyasztóvédelmi háló.

„Rengeteg pro és kontra érv szól a kriptoeszközök használata mellett és ellen. Jobb azonban egy szabályozott területen mozogni, a garanciákat élvezni, a fogyasztóvédelem előnyeit is magunk mögött tudni. Ha kivisszük a pénzünket egy nemzetközi, tulajdonképpen virtuális térbe, ahol az igazi pénzünket kriptoeszközzé alakítjuk át, utána már nem tudjuk, hogy mi fog történni vele” – zárta gondolatait a helyettes államtitkár.

Tehát ne bízzunk a szerencsénkben, hogy nagyot fogunk nyerni egy rizikós kripto tranzakción, mert lehet, hogy elúszik az összes nehezen megtakarított pénzünk. Hallgassunk inkább a pénzügyi szakemberekre, akik jelenleg nem szívesen ajánlják senkinek – főleg nem a fiatal, kezdő befektetőknek – az ebbe való befektetést.

(Panulín Boglárka)

ÚJÉVI KONCERT, HOGY MINDENKI HAZAÉRHESSEN

NAP MINT NAP HALLHATUNK KÜLÖNBÖZŐ BALESETEKRŐL SZÓLÓ HÍREKET, AMIK SOKSZOR EMBERÉLETEKBE KERÜLNEK. HOLOTT AZ ESETEK JÓ RÉSE ELKERÜLHETŐ LEHETNE EGY KIS ODAFIGYELÉssel. AZ ORFK-ORSZÁGOS BALESETMEGELŐZÉSI BIZOTTSÁG ERRE EGY ÚJÉVI KONCERT FORMÁJÁBAN PRÓBALTA FELHÍVNI A FIGYELMET, AHOL A HAUBER ZSOLT ÚJRA JÁTSSZA BAND LÉPETT FEL.

LÁTTUK AZ ORFK-ORB ÚJÉVI KONCERTJÉNEK ELSŐ VIDEÓJÁT. MI EZ A PRODUKCIÓ, MIÉRT SZÜLETETT MEG?

A miértje igazából az ORFK-ORB-tól, Berzai Zsolt rendőr alezredes úrtól származik, aki még 2021 december utolsó előtti hetében keresett meg. Szeretett volna nyitni a zenén keresztül is az emberek felé, hogy az üzenet minél többekhez elérjen. Szerinte a zene egy jó közvetítő közeg. Mi a zenekarral az ügy mellett álltunk az első perctől fogva, mivel maximálisan támogatjuk az emberek életét védő és jobbá tevő kezdeményezéseket. Ez tulajdonképpen egy hosszabb távú együttműködés, aminek az első lépcsője volt, hogy elkészítettük ezt a nyolcrészes újévi koncertet. A helyszín a rendőrség egyik telephelye volt, és ebben, mint

díszletelemeket, különböző balesetmegelőzési eszközöket szerepeltettünk, így egy kicsit közelebb hozva az emberekhez a témát. A koncertfelvételek több részletben kerültek bemutatásra hetente, eddig nagyon jók a visszajelzések. Sokan vették az üzenetet, szerencsére az én közönségem is, akik nagyon fanatikus és lelkes tábor. Azonnal értették az én kommunikációmiban is sokat szereplő értékeket és célokat, amik egyúttal a balesetmegelőzésnek is céljai. Úgy gondolom, könnyű volt a közönséget az ügy mellé állítani, kicsit szélesebb körbe eljuttatni az üzenetet. Hol lehet a videókat megtekinteni? Sok helyen, elsősorban streaming formában látható az **ORFK-ORB Facebook**-oldalán, illetve az én **YouTube-csatornámon** és **Facebook-oldalomon** is, **Hauber Zsolt** címen. Legegyszerűbb

a Hauber Zsolt vagy ORFK-ORB újévi koncert keresőszót használni, akár 4-5 oldalt is kiad, ahol meg lehet nézni.

MI VOLT A KONCERT FŐ MONDANIVALÓJA ÉS CÉLJA?

A szlogenje a balesetmegelőzési bizottságnak az, „hogymindenki hazaérjen”. E köré a gondolatiság köré épül a produkció is, hiszen körülbelül ez a fő mondanivalója az én dalaimnak és zeneiségemnek is. Mi csak pozitív üzenetet közvetítünk, a dalaim is pozitívítást hordoznak magukban. A lényeg az egész történetben is az, hogy vigyázzunk egymásra. Két éve, mikor a Covid felütötte a fejét, pontosan ebből a célból kezdtem el videó-sorozatot készíteni az embereknek **Hauber Zsolt újra játszza** címmel, akik otthon ragadtak, hogy egy kicsit feldobjam

a napjaikat. Ez számos emberhez ért el pozitív üzenetként, véleményem szerint ez a projekt ennek az egyenes folytatása.

ÉLŐBEN IS MEG LEHETETT NÉZNI A KONCERTET, VAGY KIFEJEZETTEN FELVÉTELRE KÉSZÜLT?

Felvételre készült, mivel a videóban sok olyan bevágott jelenet is látható, ami nem ott készült, ezáltal klipesebb jelleget kapott. A balesetmegelőzés különböző helyszíneit mutatjuk be, ahol különösen javasolt odafigyelni a közlekedőknek. Élőben március 26-án lehet megtekinteni a Hauber Zsolt újra játssza Band koncertjét az **Akvárium Kishallban**, ahol a zenekar az idej turnét indítja.

MIT GONDOLSZ, LEHETETT A VISSZAJELZÉSEKBŐL ÉRZÉKELNI, HOGY SIKERÜLT AKÁR TÖBB KOROSZTÁLYT IS MEGSZÓLÍTANI?

Igen, reményeim szerint ez mindegyik generációhoz kapcsolódik, hiszen ez mindenkinek az ügye, egész kicsi gyerekektől kezdve az idősekig. Én is például a kisfiamat folyamatosan arra nevelem, hogy körül kell nézni, mielőtt lelépünk az úttestre. A zenerajongó közönség jó lélekkel rendelkező emberekből áll, nekik fontos, hogy vigyázzanak egymásra és önmagukra. Szerintem jó ötlet az ügy és a zene összekapcsolása.

HA EZ A PROJEKT LEZÁRUL, LEHET SZÁMÍTANI HASONLÓ TÉMÁJÚ KLIPEKRE TÖLETEK A JÖVŐBEN?

Igen, az a tervünk, hogy több ilyen hasonló, ha nem is koncert, de zenével párosított balesetmegelőzési üzenetet közvetítsünk. Van egy sorozat az ORFK-OB oldalán „Pofátlan(TAN)ítás” címmel, ahová autósok küldenek be olyan videókat, amin szabálytalanul, esetleg veszélyesen közlekedő járművek szerepelnek. Most már azok alá is készítik zenéket, és egyéb balesetmegelőzési videókhoz, kampányokhoz is.

HOGYHA AZ ORFK FELAJÁNLANA MONDJUK EGY HÁROMRÉSZESES SZOROZATOT, AKKOR MIK AZOK A TÉMÁK, AMIKRE SZÍVESEN FELHÍVNÁD A FIGYELMET A ZENÉDEN KERESZTÜL?

Rengeteg dolog van, de ilyen példának okáért az autóban való szabálytalan telefonhasználat, amit véleményem szerint nagyon is vissza kéne fogni. A gyorsrajtás szintén súlyos probléma és a biztonsági öv használatára is szükséges lenne odafigyelni. Ez az a három dolog, ami köré építenék

a kommunikációt, de természetesen még rengeteg minden idekapcsolódik. Amin mi dolgozunk most, hogy kicsit erősítsük a közlekedők figyelmét.

KORÁBBI EGYÜTTESED, A BONANZA BANZAI MÁS DALAIT IS HALLHATJUK MAJD A KÉSŐBBI FELVÉTELEK SORÁN?

Igen, a Bonanza Banzai azon számait játszom a zenekarral, amiknek én vagyok a zeneszerzője, pl. Induljon a banzáj, 1984, Elmondattott, Valami véget ért, ezáltal elég sok szerzemény szerepel, és a közönségünk örömeire ezeket a dalokat végre hallhatják az eredeti formájukban, eredeti hangszerelésükben.

KIK SZEREPELNEK MÉG EBBEN AZ AKCIÓBAN, KIKBŐL ÁLLT ÖSSZE A CSAPAT?

A Hauber Zsolt újra játssza Band mellett Párfalvy Attila énekesből, a Budapesti Operaház állandó tagjából és Lencsés Balázs gitárosból áll. A tavalyi évben léptünk először színpadra. Szerencsére sikerült olyan embereket találnom, akikkel szellemileg, érzelmileg és zeneileg is egy hullámhosszon vagyunk. Így nagyon könnyű a munka és jó hangulatú az egész produkció.

LEHET HALLANI, HOGY TÉNYLEG A SZÍVEDEN VISELED EZT AZ EGÉSZ BALESETMEGELŐZÉSI TÉMÁT. VAN ESETLEG SZEMÉLYES ÉRINTETTSÉG VAGY MEGGYŐZŐDÉSED EZZEL KAPCSOLATBAN?

Szörnyű látni, mikor egy baleset helyszínén mellett megy el az ember. Én, mint négyfős családapam, kötelességemnek érzem, hogy vigyázzak a családomra. Viszont véleményem szerint ez 50 százalékban múlik rajtunk, 50 százalékban pedig a többi közlekedőn. Tehát, ha ezzel én tudok segíteni felhívni a figyelmet arra, milyen fontos, hogy figyeljünk egymásra az utakon, akkor nem csak saját magammal, de másokkal is jót teszek. Ezért is tetszik annyira a szlogen, „Hogy mindenki hazaérjen”, mert ez tényleg mindenkire kivétel nélkül vonatkozik.

(Hegyvi Vivi, Bálint Boglárka)

6.
**NAGY DIÁK
KRESZ-TESTZ**

**NYERD MEG AZ
ELEKTROMOS ROBOGÓT,
ÉS A B KATEGÓRIÁS
JOGOSÍTVÁNSZERZÉSI
LEHETŐSÉGET!**

SAPSZON FERENC: A zene mint léleknevelés

A KOSSUTH- ÉS LISZT FERENC-DÍJAS SAPSZON FERENCET 2021 ÓTA A NEMZET MŰVÉSZEKÉNT IS SZÁMON TARTJUK. BÁR ZONGORISTAKÉNT KEZDTE PÁLYAFUTÁSÁT, HAMAR ÉDESAPJA NYOMDOKAIBA LÉPETT ÉS KARNAGYKÉNT ISMERTE MEG JOBBAN A VILÁG. A MAGYAR MŰVÉSZETI AKADÉMIA TAGJÁVAL A MŰLT ESEMÉNYEIRŐL, JÖVŐBELI CÉLJAIRÓL ÉS A ZENÉRŐL VALÓ GONDOLKODÁSMÓDJÁRÓL BESZÉLGETTÜNK.

ÉDESAPJA, SAPSZON FERENC SZINTÉN KARNAGYI POZÍCIÓT TÖLTÖTT BE. MENNYIRE VOLTAK ELTÉRŐ MEGLÁTÁSAIK ERRŐL A SZAKMÁRÓL?

Édesapám sok amatőr kórust vezetett és a Magyar Rádió Énekkarát 25 évig. Egy különleges „kórusérzékel” rendelkezett. Sokáig nem is foglalkoztam azzal, hogy mint karnagy mit és hogyan csinál. Csak később kezdtem megismerni a munkáját. Elmentem kíségetni a kórusához, részt vettem a próbáin, hangversenyein. Amikor a különböző kórushangzásokkal, a hangszínekkel kezdtem el foglalkozni, tanulmányoztam a Rádiókórus szólamainak hangszíneit is. Elérkezett az idő, hogy ő is eljött a hangversenyeimre, kaphattam utána egy-egy észrevételt, bölcs tanácsot. Ezekből máig élek.

MINDIG EZT AZ UTAT TARTOTTA A SAJÁTJÁNAK?

A zenei pályára viszonylag későn, a gimnázium első évében határoztam el magamat. Először zongorista akartam lenni. Ez a Gondviselés irányítása volt, így a kórushoz nemcsak az éneklés felől, hanem hangszeres irányból is közelíték. Amikor az emberi sorsok kezdtek el érdekelni, az életek alakításának vágya egyre erősebbé vált bennem, és a kórus lett a területem. Édesapám utolsó szavai ezek voltak hozzám: „Sok sikert neked, fiam!” Vagyis haladj tovább azon az úton, amelyen én elindultam. Remélem, ott fönt meg van velem elégedve.

MILYEN INDÍTTATÁSSAL ALAPÍTOTTA MEG A KODÁLY ZOLTÁN MAGYAR KÓRUSISKOLÁT?

A '80-as években egy zenei általános iskolában tanítottam. Azt tapasztaltam, hogy tanártársaim

nem tudják, *mire, miért és hogyan* neveljenek. Ilyen hiányokat vettem észre az oktatás területén is. A zenei nevelés a mai állapotoknál sokkal több lehetőséggel bírt, de sok volt benne a hiányosság. Ezekben az időkben ismertem meg az angol kórusiskolákat és páratlan

FOTÓ: MMA

énekkultúrájukat. 8-10 éves kisfiúk együtt nevelkednek, kiváló oktatást kapnak, magas színvonalon, természetességgel naponta éneklük a kórusirodalom legnehezebb műveit. Egyre nagyobb kényszerítő erővel jelentkezett az igény, hogy egy új iskolatípust hozzak létre.

VANNAK MÉG OLYAN ELKÉPZELÉSEI, AMIKET A JÖVŐBEN SZERETNE MEGVALÓSÍTANI?

Szeretném megírni a Kórusiskola nevelési rendszerét, azokat a fontos alapelveket, melyek jellemzik a Kórusiskolát és lehetővé teszik, hogy ilyen iskolák jöhessenek létre.

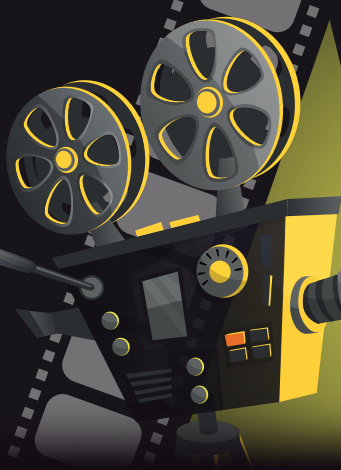
A MAI FIATALOK KEVÉS SZÁZALÉKÁRÓL MONDHATÓ EL AZ, HOGY ÉRDEKLI ÖKET A KLASSZIKUS MŰFAJ.

Csak azt szerettem, amit ismerek. Fontos, hogy legyenek olyan tanárok, akik kialakítják a kapcsolatot a „vitamin-dús” zene és az emberi szív között, segítsék őket, hogy képesek legyenek ilyen zenék megszólaltatására, megnyissák őket e zenék embert felemelő üzenetére.

MENNYIRE SZÜKSÉGES, HOGY JÁRTASOK LEGYÜNK A KLASSZIKUS ZENE VILÁGÁBAN?

Ahogy fontos a mindennapi testnevelés, legalább annyira fontos a napi léleknevelés is. Az értékes zenéssel való napki alkotás találkozás segít abban, hogy teljes emberekké váljunk. A jövőnk miatt szükséges egy működő zenei nevelés, és több zenével nevelő iskola létrehozása.

(Lovász Evelin)

NAGY MAGYAR
FILMTESZT
 DIÁKOKNAK

5.

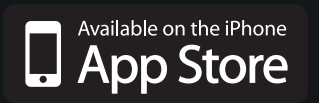
NFI
 NEMZETI
 FILMINTÉZET
 MAGYARORSZÁG

médiahálózat
due
 a diákújságíró egyesület

TÖLTSD KI A NAGY MAGYAR FILMTESZTET!

WWW.FILMTESZT.HU

Romwalter Judit:

„Mert rám mindig számíthatnak”

HA AZ EMBEREK A FILMFORGATÁS SZÓT MEGHALLJÁK, AUTOMATIKUSAN A RENDEZŐRE, SZÍNÉSZEKRE VAGY AZ OPERATŐRRE ASSZOCIÁLNAK. VISZONT A FILMKÉSZÍTÉS ELENGEDHETETLEN MOZGATÓRUGÓJA A PRODUCER, AKIRŐL SAJNOS MINDIG KEVESEBB SZÓ ESIK. EZ ALKALOMMAL ROMWALTER JUDITVAL, AZ EGYÜTT KEZDTÜK FILM PRODUCERÉVEL BESZÉLGETTÜNK A FORGATÁS ALATT.

SZERINTED HOGYAN HATÁROZNAK MEG MINKET A KÖZÉPISKOLÁS ÉVEINK, ÉS EBBŐL MENNYIT TUD EGY FILM ÁTADNI?

Én már rég érettségiztem, a gimnáziumi évek is kicsit távol állnak tőlem, de amikor elolvastam a forgatókönyvet, azt éreztem, hogy újra visszakerültem a gimis és az azt követő évekbe. A filmben szereplő fiatalok történetei mélyen emberek.

AKKOR EZ AZT JELENTI, HOGY MINDENKÉPPEN MEGTALÁLJUK ÖNMAGUNKAT A FILMBEN?

Azáltal, hogy nem egy főszereplőnk van, hanem kilenc, nagyon sok, különböző élethelyzetet tud a film bemutatni. Más-más problémákkal, boldogságformákkal néznek szembe a szereplők, és azt gondolom, hogy minden néző talál majd olyan karaktert, aki közel áll hozzá.

EZ AZT JELENTI, HOGY NEM CSAK EGY BARÁTI TÁRSASÁGRA VAN KIHEGYEZVE A SZTORI, HANEM KICSIT AZ EGYÉNEKRE A BARÁTI TÁRSASÁGON BELÜL IS?

A közösségükön belül vannak olyan történések, amik előtérbe hozzák bizonyos karakterek élethelyzetét, és ezáltal több betekintést kaphatunk az ő életükbe.

AKKOR VILÁGMÉRETŰ PROBLÉMÁK IS SZÓBA KERÜLNEK, VAGY INKÁBB A SZEMÉLYESEBBEK KAPNAK HANGSÚLYT?

Személyesebbek. Olyan típusú témák kerülnek előtérbe, amik a fiatalokat érintik, például az útkeresés. Ezen kívül vannak párkapcsolati helyzetek, problémák is és a babavállalás kérdése is megjelenik.

MIT TART A LEGÉRDEKESEBBNEK EBBEN A FILMBEN?

Talán az alkotási folyamatot. Én ezzel a filmmel kelek-fekszem 2018 ősze óta. Fantasztikus érzés, hogy lehetőséget kaptunk, hogy kilenc fiatal, tehetséges színész és színésznőt bevezessünk a filmes pályára! Az is nagy kihívás, hogy egy világvárványban kell forgatnunk, ami annak ellenére, hogy most csendesebb, még mindig jelen van. Az időjárás is fontos kockázati tényező. Az esetek 85%-ban szabad ég alatt forgatunk, és le is kopogom, eddig elkerült minket a rossz idő. Végül pedig producerként óriási kihívás egy produkció finanszírozása is.

PRODUCERKÉNT A LEGELSŐ LÉPÉSTŐL BENNE VAN A FOLYAMATOKBAN AZ UTOLSÓIG. MINDENBE BELEKÖSTOL,

DE MÉGIS SZERET KINT LENNI A FORGATÁSON?

Igen. Azt mondanám, hogy az unittal kelek és az unittal fekszem. Ez egy pozitív gesztus a stáb felé, és ezáltal sokkal közvetlenebb a kapcsolatunk. A jelenlétemmel továbbá biztonságot tudok nyújtani a rendezőnek, az operatőröknek, illetve a színészeimnek is. Így nyugalomban tudnak dolgozni, mert rám mindig számíthatnak.

EHHEZ A MUNKÁHOZ HOZZÁTARTOZIK A TITOKTARTÁS IS. HOGY VISELI, HOGY NE NAGYON ÁRULJON EL SEMMIT A FILMRŐL ELŐZETESEN?

Igazából a kilenc színészünk viseli most nehezebben a titoktartást. Alig várják, hogy mesélhessenek! De a marketing stratégiának is része, hogy mindent majd csak a maga idejében publikáljunk.

LEZÁRÁSKÉPPEN VAN OLYAN GIMIS ÉLMÉNYE, AMIT MÁIG EMLEGET, VAGY AMI MÉG UGYANÚGY ÉLÉNKEN ÉL BENNED, MINTHA TEGNAP TÖRTÉNT VOLNA?

A Veres Pálné Gimnáziumba jártam, ugyanoda, ahova a nővérem. Fiatalabb testvérként mindig azt hallgattam: „bezzeg a nővéred”. De nagyon jó osztályom volt, szerettem odajárni. Annak ellenére, hogy „bezzeg a nővéred”, mindig jó emlékekkel gondolok vissza a gimnáziumi éveimre.

(Millei Anikó, Erdős Lilla)

AZ EMBER ÖNMAGA LEGNAGYOBB KRITIKUSA

INTERJÚ GETTO TAMÁSSAL

GETTO TAMÁS YBL-DÍJAS ÉPÍTÉS, A MOHOLY-NAGY EGYETEM TANÁRA, AZ ÉPÍTÉSZETI INTÉZET SZAKVEZETŐJE, AKINEK MINDIG A LEGÚJABB MUNKÁJA ÁLL LEGKÖZELEBB A SZÍVÉHEZ. AZT VALLJA, HOGY AZ ÉPÍTÉSZET A MŰSZAKI TUDOMÁNYOK ÉS A MŰVÉSZET ELEGYE, ÉS A SZIMBÓLUMOK ÁRNYALTSÁGA ÉS INDOKOLTSÁGA FONTOSABB, MINT CSUPÁN AZ ALKALMAZÁSUK.

MIÉRT DÖNTÖTT AZ ÉPÍTÉS PÁLYÁ MELLETT?

Apám építész volt, valamint az ő családi ágán többen is kőművespallérként dolgoztak három generáción keresztül. Emiatt volt egy családi indíttatás is. Továbbá már kiskorom óta érdekelt a rajzolás és a művészetek, valamint az építészet műszaki vonatkozásai.

EGY-EGY ÉPÜLET TERVEZÉSKOR MENNYIRE LEHET BELEVINNIE AZ ALKOTÓNAK A KÖVETNI KÍVÁNT MŰVÉSZETI STÍLUST?

Sokszor felmerül, hogy az építészet nem számít művészetnek, csupán egy műszaki tudomány. Én ezzel nem értek egyet! Egy magamfajta építész mindig a művészet aspektusából nézi az alkotását, még akkor is, ha ez nem mindenki számára nyilvánvaló.

EBBEN A FOLYAMATOSAN GYORSULÓ VILÁGBAN, ÚGY TŰNIK, ERÉNYNEK SZÁMÍT, HA MINÉL HAMARABB HÚZNAK FEL EGY ÚJABB ÉPÜLETET. MENNYIRE SEGÍTI EZ ELŐ A MŰVÉSZET KIKOPÁSÁT AZ ÉPÍTÉSZETBŐL?

Sajnos, ahogy egyre előrébb haladunk az időben, annál inkább! Ugyanakkor szerintem alapvetés, hogy a művészet és a műszaki tudományok szervesen összeforrtak az építészetben, és emiatt nem választhatóak el egymástól.

ÖN BELSŐÉPÍTÉSZETTEL IS FOGLALKOZIK. OTT MILYEN MÁS KIHÍVÁSOKKAL SZEMBESÜL?

A kollégáim nagy része már úgy dolgozik, hogy meg van a jogosultsága, hogy az általa tervezett

épület belsőépítészetét is ő végezheti el – ez a felhatalmazás azonban nem minden esetben van meg. Az benne a kihívás, hogy olyan részletekkel is kell foglalkozni ilyenkor, amelyek már az építészet határterületeinek számítanak. Érzékenyebben kell elmerülni az anyagok és a színek világában. Vannak olyan szakismeretek, amelybe el kell merülni, mint mondjuk az akusztika tudománya vagy az ergonómia.

TÖBBSZÖR DOLGOZOTT MÁR EGYÜTT MÁS TERVEZŐVEL. MELYIK ILYENKOR A KÖZÖS MUNKA LEGNEHEZEBB RÉSZE?

Amikor belsőépítész vagyok, akkor rá kell hangolódjak az adott épület tervére. Ilyenkor alkalmazkodni kell és empátikusnak lenni az építésszel. Meg kell tanulnunk beleélni magunkat az ő gondolatvilágába.

Gettó Tamás

A 2015-ÖS MILÁNÓI VILÁGKIÁLLÍTÁSON AZ ÖN ÉS DR. HUTTER ÁKOS „A MALOM” CÍMŰ MUNKÁJÁT HOZTÁK KI GYŐZTESKÉNT, AZONBAN MÉGSEM EZT ÉPÍTETTÉK MEG VÉGŰL. EGY ILYEN KUDARC MILYEN HATÁSSAL TUD LENNI EGY ALKOTÓ EMBER SZÁMÁRA? EGYÁLTALÁN MENNYIRE ÉLTÉ MEG KUDARCKÉNT?

Mi mindent megtettünk, hogy hazánkat méltón képviseljük a világkiállításon. Az utolsó pillanatig úgy gondoltuk, hogy a projekt és az épület jó. Emiatt nem éltük meg kudarcként, legalább is nem a művünk szemszögéből.

A mi szakmánk napi gyakorlatában gyakran előfordul, hogy a megrendelő valamiért elveszti a bizalmát. Ilyenkor nem igazán tehetünk mást mint, hogy félreállunk. Bizonyos értelemben csalódás a milánói kiállítás sorsa a számunkra, de nem vezetett meg hasonlához vagy alkotói válsághoz.

MAGA AZ ÉPÜLET NAGYON SOK SZIMBÓLUMOT HORDOZ MAGÁN, AKÁRCSAK A PÉCSI VÁSÁRCSARNOK. MENNYIRE FONTOS ÖNNEK, HOGY AZ ÉPÜLETEI JELENTÉSSSEL BÍRJANAK?

Van, amikor ezeknek a jelentésnek van jelentősége – mondjuk egy világkiállítási pavilon esetében. Ellenben vannak olyan esetek, amikor nincs ilyen igény és kihívás, hogy jelképesen jelentsen valamit. Van egy példám, amelyet szoktam mondani a hallgatóimnak is: nem biztos, hogy a hot dog alakú bódé a legjobb kifejezése a hot dog árusításnak. Mégpedig azért, mert az egy annyira direkt terhes jelentés, amelyre nincs szükség. Ennél az építészettel jóval absztraktabb. Természetesen vannak bizonyos épületfajták, amelyek kifejezhetik már látványra is a tartalmukat, gondolok például az iskolaépületekre vagy egy sportlétesítményre.

ÖNNEK MELYIK ÉPÜLET VOLT A LEGNAGYOBB KIHÍVÁS A TERVEZÉS SZEMPONTJÁBÓL?

Minden tervezési feladat másfajta kihívás. Egy híján negyvenéves rutinnal dolgozom, és mégis egy családi ház is okozhat nehézséget, hiába próbálok táplálkozni a tapasztalataimból. Még az úgynevezett legegyszerűbb megbízások esetében is lehet speciális a társadalmi környezet vagy a megrendelő kérése, tehát nem lehet kliséket alkalmazni.

Adódhat úgy is egy összetettebb épületnél, hogy már maga a rendeltetés olyan bonyolult, ami miatt a funkcionális működési rendjének a pontos átlátása nagyobb gondot jelent. Akár a helyszínválasztás is megnehezítheti a dolgunkat, hiszen a nehéz városi vagy táji környezet miatt rétegzettebbek lesznek a feladataink.

A KÖZEL NEGYVEN ÉVES SZAKMAI MÚLTRA VISSZATEKINTVE VAN OLYAN ÉPÜLETE VAGY TERVE, AMELY NAGYON KÖZEL ÁLL A SZÍVÉHEZ?

Van bennem egy folyamatos elégedetlenség. Örülök egy építmény átadásának, amikor egy nehéz munkafolyamat után megvan az eredmény. Ennek ellenére az ember mindig önmaga legnagyobb kritikusa. Engem kevésbé zavar az a kritika, amit kapok akár szakmai vagy laikus oldalról, mert azt meghallgatom és próbálok tanulni belőle. A saját magammal szemben megfogalmazott kritikák azok, amik leginkább foglalkoztatnak. Nem azt mondom, hogy minden művem egyformán büszkeség vagy nyűg számomra, mert nem. Nekem mindig az az épület áll a legközelebb a szívemhez, amely éppen még befejezésre vár.

(Bodor Julcsi, Németh Máté)

„Merj önmagad lenni!” fontos üzenet egy pályakezdő írótól

REGÉNYT ÍRNI ÉS KIADATNI FIATALON? AZT GONDOLHATJUK, HOGY EZ CSAK EGY ÁLOM, DE VALÓJÁBAN NEM LEHETETLEN. A 18 ÉVES HASZÁN MÍRA OKTÓBERBEN JELENTETTE MEG LEGELSŐ REGÉNYÉT SPICC ÉS PIPA CÍMEN A MÓRA KÖNYVKIADÓNÁL. KÖNYVÉVEL NEM CSAK SZÓRAKOZTATNI SZERETNÉ AZ OLVASÓKAT, HANEM OLYAN KOMOLY TÉMÁKRA IS HANGSÚLYT FEKTET, MINT PÉLDÁUL AZ ANOREXIA, A MEGFELELÉSI KÉNYSZER ÉS ÖNMAGUNK MEGTALÁLÁSA. DE MIRŐL IS SZÓL EZ A REGÉNY?

A baletintézetben játszódó történet a fiatal Izáról szól, aki mindenáron a Diótörő főszerepét, Mária hercegnőt szeretné eltáncolni. Minden rendben zajlik, megkapja a szerepet, táncolhat a szerelmével, szinte tökéletes életet él, de ez az állapot nem tart sokáig. A főszereppel együtt megkapja a táncsalár elvárásokat is, az intézetben rivalizálás alakul ki közte és társai között, otthon pedig családi konfliktusokba keveredik. Ezek összességétől anorexiás és depressziós lesz. A történet végén Iza rájön, hogy nem is azt csinálja, amit szeret, nem a saját életét éli, mert végig a nagymamája álmait, táncos vágyait próbálta megvalósítani, már-már az ő képére lett formálva. „A könyv fő mondanivalója, hogy merj önmagad lenni, döntéseket hozni, és ne mások határozzák meg azt, aki vagy – mondja az író.

Mira maga is táncolt, így rengeteget tapasztalt a táncvilágból, illetve számos interjút készített balettosokkal; szeretne volna megismertetni

az olvasókkal az életüket, és bemutatni a nehézségeket, amikkel mindennap szembe kell nézniük. Volt az életében egy időszak, amikor hasonló gondokkal küzdött, mint a könyv főszereplője: „Sokszor éreztem azt, hogy nem vagyok jó helyen, mármint, hogy nem azt csinálom, amit szeretnék, hanem azt, amit valójában a mester vár el tőlem.” Mira a főszereplőnek igyekezett egy sikertörténetet adni, semmiképp sem szeretne volna válasz nélkül hagyni az olvasókat. Iza a regény végén elindul a gyógyulás irányába, ezzel bebizonyítva, hogy mindig van kiút – csak olykor nehéz megtalálni.

Nem egy mindennapi történet, pláne nem egy ilyen fiatal lánytól. Sok akadályba is ütközött a regény írása alatt, hiszen az iskola mellett nem sok ideje maradt, ezért gyakran választás elé került: tanuljon vagy kiteljesedjen, mint író. A nehézségek ellenére nem kért segítséget más alkotóktól, nem mutatta meg

a családtagjainak sem az írást, csak egy-két barátjának a még nem végleges változatot. „Csak a kortársaimtól kértem segítséget, mert az érdekelt, hogy mit gondolnak ők róla”.

És hogy mi volt a barátai reakciója? Nagyon aranyosak és támogatóak volt vele, bár elmondása szerint nem mindenki tudta hova tenni azt, hogy kiadott egy könyvet. Tény és való, ez nem egy szokványos dolog, de Mira szerint azok az igazán jó történetek, amiket fiatalok írtak fiataloknak. A tiniket foglalkoztató témákat egy tini tudja úgy átadni, hogy az igazán átérzhető és szórakoztató legyen.

Kiknek érdemes elolvasni? Kortól, nemtől függetlenül mindenkinek, akit érdekel a tánc, vagy éppen anorexiával/bulimiával küzd, de annak is ajánlott, aki csak szimplán ki szeretne szakadni a rohanó hétköznapiokból.

(Millei Anikó)

NAGY DIÁK

2.

KLÍMATESZT

NYERD MEG AZ ÁLOMUTAZÁST,
AZ ELEKTROMOS ROBOGÓT VAGY A SZUPER BRINGÁT!

INNOVÁCIÓS ÉS TECHNOLOGIAI
MINISZTERIUM

médiahálózat
due
a diákújságíró egyesület

MISKOLCI
EGYETEM
UNIVERSITY OF MISKOLC

FEB
02

17.00

Ördög Nóra

ONLINE NYÍLT NAP
A MISKOLCI EGYETEMEN

NÉZD ÉLŐBEN!

@unimiskolc

Miskolci Egyetem